

Täysistunto

Tiistai 11.12.2018 klo 14.00—16.56

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 16.56.

Puhetta johtivat puhemies Paula Risikko (14.00—16.00) ja ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (16.00—16.56).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on 5.12.2018 lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 99, 100/2018 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle maakuntaudistuksen täytäntöönpanoa liikennealalla koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 289/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Esittelijänä ministeri Berner, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsiteltävänä on hallituksen esitys, jossa ehdotetaan maakuntalain 6 §:ssä tarkoitettujen liikennettä koskevien tehtävien sekä henkilöstön ja omaisuuden siirtoa valtiolta maakunnille. Lisäksi esitetään eräiden tehtävien ja henkilöstön siirtoa ely-keskuksista Väylävirastoon ja liikenteenohjausyhtiöön. Esitykseen sisältyvät näitä muutoksia koskevat lakiehdotukset ja voimaannolakehdotus.

Maakuntaudistuksen myötä pääosa ely-keskusten liikennevastuualueiden tehtävistä siirtyy maakuntien hoidettavaksi. Tienpidon tehtävät jakautuisivat jatkossa valtion ja maa-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

kuntien välille. Maakunnat hoitaisivat tienpidon tehtäviä enintään yhdeksällä tienpito-alueella valtion kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti. Tienpito säilyisi edelleen valtion vastuulla, maantiet valtion omistuksessa, ja Väylävirasto toimisi tienpitäjänä ja vastaisi maantieverkon omistajan tehtävistä. Valtion rooli omistajana on tärkeä, jotta voitaisiin taata väyläverkon yhtenäinen kehittäminen koko maassa sekä toteuttaa korjausvelan vähentämisen tavoitteet. Maakunnissa hoidettavien tienpidon tehtävien rahoitus järjestettäisiin erillisrahoituksena. Maakunnat vastaisivat myös maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta. Maakunnat voisivat tehdä liikennejärjestelmäsuunnitelmansa joko yksin tai yhdessä toisen tai useamman maakunnan kanssa. Liikennejärjestelmäsuunnitelma katkaisi kaikki liikennemuodot.

Kuten maakuntalaissa jo todetaan, maakunnat voisivat lisäksi halutessaan ottaa hoidettavakseen julkisen henkilöliikenteen suunnittelua ja järjestämistä. Esitys sisältää säännökset näiden tehtävien siirtämisestä valtiolta maakunnille. Lisäksi säännökset maakuntien mahdollisuudesta ottaa saaristoliikenteen tehtäviä hoitaakseen sisältyvät eduskunnalle jo annettuun maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa koskevaan esitykseen. Sen lisäksi esitykseen on sisällytetty liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta koskevat nimike- ja toimivaltamuutokset sekä lakiehdotukset tieliikennelain ja yksityistielain muuttamisesta. Yksitystielakia koskevat muutosehdotukset liittyvät valtionavustusten toteuttamiseen sekä viranomaistehtävien hoitamiseen. Nämä tehtävät olisi tarkoitus siirtää ely-keskuksista Valtion lupa- ja valvontavirastolle.

Arvoisa puhemies! Liikennetehtävien rahoitus jakaantuu maakuntauudistuksessa yleiskatteelliseen rahoitukseen ja erillisrahoitukseen. Valtion suorittamaa erillisrahoitusta on ensinnäkin tilanteissa, joissa tehtävä säilyy valtion vastuulla ja joissa maakunta toimii toimeksiantotehtävään liittyen sopimuksen mukaisesti. Merkittävin tällainen tehtävä on alueellinen tienpito, ja sen rahoitusosuus on noin 410 miljoonaa euroa. Muita erillisrahoituksella toteutettavia tehtäväkokonaisuuksia olisivat yksityistielossien ja lautta-alusten valtionavustus, saaristoliikenne ja lentoliikenteen ostot. Yleiskatteellisena rahoituksena toteutettaisiin maakunnan liikennepalveluiden kehittämistä ja järjestämistä, julkisen henkilöliikenteen ostot ja kehittäminen, liikkumisen ohjauksen avustukset, eräiden lentopaikkojen rakentaminen ja ylläpito sekä yksityisteiden valtionavustukset.

Arvoisa puhemies! Toivon, että esitys saa myönteisen vastaanoton, jotta voimme toteuttaa nämä uudistukset. — Kiitos.

Puhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistalle.

14.05 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallitus on taas tuomassa päätettäväksi esitystä maakuntauudistuksesta, vaikka eduskunta ei ole saanut valmiiksi ratkaisua sote-uudistuksesta. Hallituksen tärkeimmäksi mainostamassa uudistuksessa ei ole selvästikään kysymys ihmisten terveys- ja sosiaalipalveluiden turvaamisesta vaan uusien hallintokerrosten rakentelusta. Kyse on paljaasta valtopolitiikasta.

Uudistusesitystä on koetettu puolustaa väittämällä sen yksinkertaistavan hallinnon rakenteita ja poistavan valtion ja maakunnallisen hallinnon päällekkäisyyttä. Nyt käsiteltävä esitys osoittaa tämän perustelun ontoksi. Esityksen mukaan 18 maakuntaa hoitaisi jatkossa tienpidon tehtäviään enintään yhdeksällä tienpitoalueella valtion kanssa tehtävien sopimusten mukaisesti. Väylävirasto toimisi edelleen tienpitäjänä ja vastaisi maantieverkon omistajan tehtävistä. Maakunnassa hoidettavien tienpidon tehtävien rahoitus järjestettäisiin

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

siin erillisrahoituksena. Maakunnat vastaisivat myös maakunnan liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisesta.

Siis päätösvalta olisi erillään toimeenpanosta, rahoitus erillään kaikesta, ja epäselvää olisi, mitä tehtäisiin, jos sopua ei syntyisi. Olisi parempi, jos maakuntien liitoille annettaisiin työrauha maankäytön aluesuunnitelman ja liikennejärjestelmäsuunnitelman laatimisessa yhdessä jäsenkuntiansa kanssa.

Arvoisa puhemies! Tämä ehdotettu sekaannus on erityinen ongelma pohjoiselle Suomelle. Toimivat liikenneverkostot ovat olleet ja ovat vastaisuudessaakin talouden ja yhteiskuntakehityksen tukiranka. Nyt olisi kiireellistä huolehtia siitä, että saataisiin toteutettua valtion suuret investoinnit Pohjois-Suomelle: kaksoisraide rakennettua Ouluun ja siitä pohjoiseen sekä Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun poikittaisyhteydet kuntoon. Näitä esityksiä me, arvoisa hallitus, kaipaamme. Emme uusia byrokraattisia hallintomalleja.

14.07 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa rouva puhemies! Kuten tämäkin esitys osoittaa, hallituksella on hyvin selvä näkemys tulevista maakunnista ja niiden tehtävistä. Kuten edustaja Tuppuraisen puheenvuoro taas osoittaa, niin tästä näkemyksestä voidaan olla montaa mieltä.

Mutta mikä on SDP:n näkemys maakuntauudistuksesta? Mikä on SDP:n malli maakuntauudistuksessa? Olin kysymässä tätä puheenjohtaja Rinteeltä silloin, kun viimeksi täällä maakuntauudistusta käsiteltiin, mutta puheenjohtaja Rinne ehti poistua muihin tehtäviin ja jouduin kysymään asiaa edustaja Viitaselta. Kuten tiedämme, edustaja Viitasella on vastaus joka kysymykseen, [Pia Viitanen: Kyllä!] mutta hänellä on myös kysymys joka vastaukseen. Edustaja Viitanen ei kuitenkaan pystynyt vastaamaan tuolloiseen kysymykseeni.

Nyt, puheenjohtaja Rinne, kysyn teiltä: mikä on SDP:n maakuntamalli? Te kannatatte sitä, että sosiaali- ja terveystalvet nostetaan kuntia laajemmille hartioille. Te olette sanonut, että maakunnan nimi ei ole maakunta, vaan sen nimi voi olla esimerkiksi aluekunta tai sote-kunta. Te olette sanonut, että näitä aluekuntia voi olla 18 tai niitä voi olla enemmän kuin 18 tai niitä voi olla vähemmän kuin 18. [Simon Elo: Selvä linja!] Te olette sanonut, että niille kuuluvat ainakin terveystalvet tehtävät, ehkä sote-tehtävät, mutta niille ei kuulu juurikaan muita tehtäviä. Toisaalta te olette sanonut, että sote-tehtävien kannalta Eksote, Siun sote ja muut tällaiset järjestelyt, jotka perustuvat kuntayhtymiin ja joissa samaan kuntayhtymään yhdistetään sekä erikoissairaanhoido että perusterveydenhuolto ja sosiaalipalvelut, on mielestänne hyvä ja toimiva malli. Puheenjohtaja, edustaja Rinne, nyt kysyn teiltä, koska tämä kysymys riivaa paitsi minua niin myös laajasti teidän jäseniänne ja kannattajianne: mikä se SDP:n maakuntamalli on? [Välihuutoja]

14.09 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! En tiedä, mistä Zyskowiczilla on parempi tieto siitä, minkälaista ajattelua sosiaalidemokraattien puolueen sisällä on, mutta sehän on oikein hyvä, jos näin olette siellä tietoisia. [Ben Zyskowicz: Sitä ei ole, siksi kysyn!] Meillä on ollut jo edelliseltä kaudelta selkeä linja, että olimme tekemässä sote-uudistusta. [Eduskunnasta: Se epäonnistui!] Sote-uudistus on semmoinen, mihin sosiaali- ja terveystalvet yhdistetään ja tehdään integraatio kahteen suuntaan, sekä horisontaalisesti että vertikaalisesti. Meidän mallissamme ei ollut tehty koko valtionhallinnon uudistusta samanaikaisesti, vaan siihen olisi ollut toinen aika. Sen takia tämä lakiesitys on kyllä malliesimerkki siitä, että meillä on ollut kaksi tieliikenne- ja muuta lakia, joissa on poistettu maakuntahallinto täällä, ja nyt tulevat ne lakiesitykset uudelleen niin, että

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

niihin lisätään maakuntahallinto. Minä en tiedä, [Puhemies koputtaa] mihin eestaas-järjestelmään ollaan siirtymässä.

14.10 Paavo Arhinmäki vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minusta edustaja Zyskoviczin kysymykset olivat ihan kiinnostavia, mutta toisaalta samaan aikaan minua on pohdituttanut, mikä on kokoomuksen kanta, erityisesti kokoomuksen helsinkiläisten ja uusmaalaisen kansanedustajien kanta, maakuntauudistukseen ja sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamiseen.

Esimerkiksi Helsingin kaupunginhallitus maanantaina, eilen, otti yksimielisesti kokoomuksen vahvimman miehen Jan Vapaavuoren johdolla kannan, jossa se tyrmää sote-uudistuksen. [Pia Viitanen: Ei voi olla totta!] Ja nyt kysymys kuuluukin, voiko näitä lakiesityksiä, jotka kytkeytyvät maakuntauudistukseen, viedä eteenpäin, koska eivät kai nyt kokoomuksen helsinkiläiset ja uusmaalaiset kansanedustajat voi äänestää oman äänestäjäkunnan, oman jäsenkunnan, omien valtuutettujen tahtoa vastaan ja vastoin helsinkiläisten ja uusmaalaisen etua.

14.11 Antti Rantakangas kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskoviczin kysymys oli kyllä erittäin aiheellinen, ja tuosta edustaja Paateron vastauksesta ei kyllä selvinnyt vaan meni ehkä entistä enemmänkin solmulle tämä SDP:n linja.

Haluan muistuttaa, että jo noin yli kymmenen vuotta sitten oli silloisen pääministeri Vanhasen hallituksessa valmisteilla aluekuntamalli, johon olisivat tulleet sote-palvelut ja muita kehittämistehtäviä, mutta SDP:lle se ei silloin sopinut. On tietysti hyvä asia, jos te olette nyt hyväksymässä tämän periaatteen, että tarvitaan sote-asioihin kuntia laajemmat hartiat ja tarvitaan myöskin kehittämistehtävissä laajempaa yhteistyötä, niin että enää vain tämä nimi on nyt vähän omaperäinen teillä. Te olette palanneet tähän historiaan, mikä on sinänsä hyvä asia.

Mitä tulee hallituksen esitykseen, on selvä, että kaikki hallituspuolueitten kansanedustajat tukevat hallituksen esitystä. Muuta vaihtoehtoa ei voi ollakaan. [Antti Lindtman: Myös Lepomäki? Tukeeko Lepomäki?]

14.12 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos edustaja Paateron puheenvuoro oli tarkoitettu edustaja Rinteen puolesta vastaukseksi kysymykseeni sosiaalidemokraattien maakuntamallista, niin en minä ainakaan ymmärtänyt, minkälainen se on. Yhtäältä olette puhuneet uudesta sote-kunnasta tai aluekunnasta, toisaalta olette puhuneet, kuten sanoin, näiden kuntayhtymien puolesta, joissa on sosiaali- ja terveyspalvelut ja sekä perusterveydenhuolto että erikoissairaanhoido. Edustaja Rinne, kun nyt olette paikalla, niin voisitteko selvittää asian?

Mitä edustaja Arhinmäen kysymykseen tulee, niin kokoomus hallituksessa ja eduskunnassa on sitoutunut tukemaan sitä mallia, jota nykyinen hallitus ajaa ja johon malliin tämäkin nyt puheena oleva esitys osaltaan kuuluu.

14.13 Antti Rinne sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraattien tavoitteena on, että kansalaisten väliset terveyserot saadaan kaventumaan. Meidän tavoitteenamme on se, että nämä rikki olevat osat, lääkäriin pääsy perusterveydenhuollossa, ikäihmisten hoiva ja lastensuojelu, saadaan kuntoon. Meidän tavoitteenamme on se, että voidaan tulevia kustannuksia vähentää tällä mallilla. SDP:n näkökulmasta on tärkeää, että

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

tehdään sosiaali- ja terveystalouden kokonaisuudistus, joka johtaa siihen, että nämä asiat toteutuvat. Tämä on se sosiaalidemokraattien malli, arvoisa edustaja Zyskowitz. [Ben Zyskowitz: Olipas tyhjää täys! — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Paula Risikko: Mennään puhujalistalle, koska kysymyksessä on liikenneala.

14.14 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Harvoin olen kuullut näin tyhjentävää vastausta, [Naurua] missä ensin hahmoteltiin tavoite ja sitten vielä — ei, eihän siinä kerrottukaan, millä tähän tavoitteeseen päästään. Mutta, arvoisa puhemies, toivottavasti myös tähän saamme vastauksen joskus myöhemmin. [Ben Zyskowitz: Ehkä edustaja Lindtmanilta!] — Jäämme vielä odottamaan edustaja Lindtmanin vastausta.

Arvoisa puhemies! Tässä tänään käsittelyssä olevassa asiassa on kyse maakuntaudistuksen osasta, jossa liikenteen osuudet siirretään maakunnissa tienpidon yhdeksällä alueella maakuntien vastuulle tietyllä tavalla, vaikka päävastuu ja omistajuus säilyvät tulevaisuudessa valtiolla. Itse pidän tätä ihan tervetulleena ja hyvänä uudistuksena, ja mielelläni kuulisin myös ministeri Anne Berneriltä siitä, miten te näette, tuoko tämä tienpitoon enempi niitä kaivattuja kasvoja. Tällä hetkellä usein tuolla maakunnissa tilanne on se, että tiet on niin kesä- kuin talvikunnossapidossa sanalla sanoen aika huonosti hoidettu ja ei löydy selkeitä kasvoja, keneen voitaisiin olla yhteydessä. Vahvistaisiko tämä nyt sitä, että sinne löytyisi niitä kasvoja, jotka voisivat laittaa näitä asioita kuntoon, että ministeri Bernerin ei tarvitse kaikissa maakunnissa kiertää niitä teitä yksitellen katsomassa? [Timo Harakka: Tai kasvojen sijaan euroja!]

Arvoisa puhemies! Haluan antaa kiitosta tässä keskustelussa ministeri Bernerille myös siitä, että teidän johdollanne ja tämän hallituksen aikana on ensimmäistä kertaa Suomessa ryhdytty myös pienentämään väyläverkon korjausvelkaa. Se oli tämän hallituksen aloitessa noin 2,5 miljardia. Sen kasvu on pystytty pysäyttämään, sitä on pystytty jo maltillisesti madaltamaan, ja toivon, että nyt, kun alkuvuoden rahoitus on budjettiin varattu, seuraavakin hallitus jatkaisi tätä teidän aloittamaanne työtä sillä yhteisellä linjalla, jolla tiestön korjausvelkaa pystyttäisiin pienentämään. Toivon, että silloin huomiota kiinnitetään myös siihen pienempään, alempaan tieverkkoon, mikä tällä hetkellä on luvattoman huonossa kunnossa.

Puhemies Paula Risikko: Yksi vastauspuheenvuoro tähän väliin — edustaja Lindtman — ja sen jälkeen puhujalistalle.

14.16 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Zyskowitz väittää, että hallituksessa ei tiedetä, minkälainen on SDP:n sote-malli. [Eduskunnasta: Ei sitä ole!] Jos kerran on näin, että hallituksessa ei edes tiedetä, minkälainen on SDP:n sote-malli, niin, edustaja Zyskowitz, miten on mahdollista, että hallitus on kuitenkin voinut omilla virkamiehillään teettää arvion SDP:n sote-mallin perustuslainmukaisuudesta? Ilmeisesti tämä malli on ollut kuitenkin niin selkeä, että siihen ei itse asiassa edes kysytty SDP:ltä, onko tämä meidän mallimme tulkittu oikein vai ei. Ilmeisesti tämä sote-malli on hallitukselle niin selvä, että siitä ovat hallituksen virkamiehet voineet tehdä perustuslakiarvioinnin, joka myöhemmin on kyllä osoittautunut täysin vääräksi, tai ainakin kyseessä ovat olleet samat virkamiehet, jotka kaksi kertaa ovat tehneet hallituksen esityksestä väärän perustuslakiarvioinnin. Edustaja Zyskowitz, jos te hallituksessa ette tiedä, minkälai-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

nen malli on, niin miten siitä on voitu tehdä arviointeja? [Jukka Gustafsson: Kovin on hiljaista! — Paavo Arhinmäki: Niin sanottu burn!]

14.18 **Katja Taimela sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin tässä lyhyessä debatissa jo kävi ilmi, me käsittelemme täällä jo periaatteessa kerran lähetekeskusteltuja asioita, kun hallitus veti maakuntauudistukseen liittyvät pykälät pois aiemmista maantielakia sekä liikenne- ja viestintäministeriön virastouudistusta koskeneista lakiesityksistä. On hyvä muistaa, että tämänkin lakiesityksen täytäntöönpano riippuu vielä eduskunnan käsittelyssä olevien maakunta- ja sote-uudistusten lopullisesta kohtalosta ja aikataulusta, ja epäilen, että tätä aikatauludilemmatiikkaa ei ole vielä ihan kaikilla hallituspuolueittenkaan kansanedustajilla tiedossa, miten tämä aikataulu loppupeleissä sitten etenee.

Pidän edelleen suuressa arvossa, kuten maantielain käsittelyssä, maakuntien vastuun kasvattamista alueidensa liikennejärjestelmäsuunnittelussa sekä tienpidossa. Mielestäni on erityisen arvokasta, että paikallinen tuntemus tunnustetaan. Hieman skeptisempi olen sen suhteen, mikä maakuntien lopullinen toimintavapaus on, kun rahoitus riippuu loppukädessä kulloisenkin hallituksen varassa. Elikkä tässä ei, edustaja Heinonen, tarvita pelkkiä kasvoja maakuntiin, vaan sinne maakuntiin tarvitaan myös euroja. [Timo Heinonen: Juuri näin!]

Jaan myös muun muassa elinkeinoelämän esiin tuoman huolen siitä, miten liikennealan osaaminen riittää toimijakentän pirstoutuessa ja hukataanko toiminnan tehokkuus eri organisaatioiden välillä. Tähän tehtäväjakoon me myös liikenne- ja viestintävaliokunnassa kiinnitimme huomiota käsiteltäessä näitä asioita jo paljon aiemmin yhteistyössä yli oppositio- ja hallituspuolueiden rajojen.

Huomattavaa on, ettei tämä lainsäädäntöprosessi ole edennyt ilman ongelmia. Maantielain osalta valiokuntamme huomautti muutoksista, kun maakuntauudistus vedettiin pois esityksestä. Virastouudistuksen muutosten osalta, joista osa koski nyt palautettavia pykäläiä, jouduimme antamaan liikenne- ja viestintäministeriölle jo moitteet lainsäädännön valmistelusta — tämänkin oppositio—hallitus-rajat ylittävällä yhteistyöllä. Pidän tätä moninkertaista lainsäädäntötapaa hyvin ongelmallisena ja niin piti siis myös liikenne- ja viestintävaliokunta omassa työssään.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Viime päivien otsikotkin huomioiden on erittäin harmillista, että tämän asian käsittelyyn on varattu valtavan vähän aikaa elikkä on eduskunnan muiden kiireiden johdosta jouduttu rajaamaan tätä käsittelyä. Itse uskoisin, että tässä salissa olisi enemmänkin halua keskustella lain valmistelusta ja täytäntöönpanosta.

14.21 **Markku Pakkanen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä on todellakin erittäin tärkeä lakiesitys, ja on hienoa, että se on nyt viimein tullut myös tänne meille saliin käsittelyyn. Valitettavasti toki näin on, että keskusteluaikaa on vain tämä puoli tuntia.

Maakuntauudistuksen täytäntöönpano liikennealalla on tämän lain sisältö, ja hämmästyttääkin, kuinka nopeasti tämä eduskunta pystyi alkamaan keskustelemaan sote-uudistuksesta tässä samassa asiassa. Nyt on keskityttävä liikenneasioihin. [Sirpa Paatero: Kuka aloitti?]

Hallituksen esityksessä kolmannessa kappaleessa on minusta erittäin hyvin kuvattu, mitä tämä pääasiallisesti mielestäni sisältää: esimerkiksi maakuntien tehtävät tienpidon hoidossa, joka on yhdeksällä alueella tälläkin hetkellä, eikä siinä juurikaan muutosta tapah-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

du. Elikkä mennään hyvin pitkälle nykyisen järjestelmän mukaan, mikä on todettu aika hyväksi, ja tämän maakuntauudistuksen tullessa jatketaan sillä hyvällä hommalla.

Väylävirasto toimii edelleen tienpitäjänä ja vastaa maantieverkon omistajan tehtävistä. Tämä on asia, mistä on kovasti keskusteltu tässä talossa, miten se omistajuus ratkaistaan tulevaisuudessa näissä väylissä, missä korjausvelkaa on se 2,5 miljardia. Siihen toivon, että parlamentaariset työryhmät saavat hyvän ponnahduslaudan tästä tehdystä työstä, mitä on tehty, ja tulevaisuudessa päästään pohtimaan väyläverkon rahoitusta, koska se on se suurin ongelma, jotta pystyttäisiin tämä korjausvelka tulevaisuudessakin huomioimaan ja pistämään kuntoon. Tällä hallituskaudella on pystytty sitä asiaa viemään eteenpäin.

Tärkeä tässä on myös tämä yksityistielakiasia, missä yleiskatteelliset rahoitukset, liikenteen palvelut ja nämä on huomioitu. Yksitystielaki tässä kokonaisuudessa on koko Suomea ajatellen erinomaisen tärkeä asia, ja on hienoa, että se uudistetaan tässä yhteydessä, ja näihin rahoitusasioihin toivottavasti kerkeämme vielä keskustelun tiimoissa palaamaan.

14.23 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Suomen liikenneverkko rapistuu. Tiet, raiteet ja vesistö tarvitsevat nyt kokonaisvaltaista arviointia, ei ainoastaan osittaisia ratkaisuja. Juuri niin kuin tässä esityksessä tähdätään, pitää syntyä sellainen ratkaisu, jossa päätöksenteko on lähellä, siellä, missä ongelmat ovat nähtävissä. Rahoituksellisesti erillirahoitus on ainoa oikea ratkaisu, koska pitää löytyä reilusti uusia rahoitusvaihtoehtoja tai muuten rapistuminen jatkuu. Liikennejärjestelmien toimivuus on Suomen elinkeinoelämän kannalta täysin välttämätöntä, ja siihen on kiinnitettävä huomiota. Jos halutaan pitää koko Suomi asuttuna tai halutaan edes osa pitää asuttuna, tämä kokonaisratkaisu on tarpeellinen.

Vaikka se osittain jäi aikaisemmassa vaiheessa kesken ja on nyt tuotu tänne uudestaan, vaikka vielä ei ole varsinaista päätöstä maakunnista tehty, niin silti pidän tärkeänä sitä, että tämä asia saadaan käyntiin. Jos se sitten jää kesken, niin onpahan tehty hyvä työ, jolta pohjalta voidaan jatkaa. Nykyinen tapa hoitaa asiaa ei ole enää riittävä.

14.24 Mikko Savola kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on tervetullut uudistus nimenomaan joukkoliikenteen osalta. Olemme huomanneet, että vanha tapa ei enää toimi. Jos puhutaan junaliikenteestä ja VR:n toiminnasta, niin VR on keskittynyt isoille väylille, keskuskaupunkien väleille. Enää ei juna pysähdy läheskään joka asemalla, ja ainoastaan isoimmilta linjoilta kyytiin pääsee — tokikin nopeasti, ei siinä mitään. [Paavo Arhinmäki: Keskustalaisen liikenneministerin johdolla näin on käynyt!]

Tarvitaan siis lisää junavuoroja, tarvitaan uutta tapaa toteuttaa junavuorojen toteutukset, ja tarvitaan paikallisliikennettä. Jos halutaan ympäristöystävällistä junaliikennettä ja halutaan ihmiset raiteille, silloin pitää olla sellaisia junavuoroja, jotka palvelevat ihmisiä, että ihmiset pystyvät myöskin sitä junaa käyttämään. Junaliikenteen osalta Etelä-Pohjanmaan liitto, Pohjanmaan liitto, Keski-Suomen liitto ja Pirkanmaan liitto ovat lähteneet rohkeasti tähän työhön mukaan ja selvittämään niin sanottua paikallisliikennettä. Tällä alueella, näillä raideväleillä on noin 1,1 miljoonaa asukasta. Edellytyksiä on, tahtoa on siellä toteuttaa tämä. Meillä haluna on se, että juna siellä jatkossakin kulkee.

Oikeastaan kysyisinkin nyt ministeri Berneriltä: tämä pilottihaku kun on käynnissä, niin kuinka te näette alueemme tulevaisuuden joukkoliikenteen tuottajana ja junaliikenteen mahdollisuudet siellä paikallisesti näillä yhteysväleillä?

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Koska tilanne on se, että me noin puolen aikoihin lopetamme tämän, niin näille viidelle henkilölle, jotka ovat varanneet puheenvuoron, tarjoan nyt vastauspuheenvuoron. Ministeri on paikalla, ja voitte häneltä nyt kysyä, mutta sitten jos haluatte jättää sen oman puheenvuoronne iltaan, sekin on mahdollista. — Zyskowicz, Hoskonen, Viitanen, Skinnari ja Wallin.

14.26 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Vastauspuheenvuoro, rouva puhemies. — Vaikka nyt käsitellään maakuntauudistuksen yhtä osaa, on tärkeätä, että yritetään saada selvyttä myös demareiden maakuntanäkemyksestä. Tähän on kaksi syytä: Ensinnäkin, seuraava eduskunta joutuu kaikissa olosuhteissa, tapahtui nyt mitä tahansa, käsittelemään sote- ja maakuntauudistusta. Ja toiseksi, edustaja Rinne esittäytyy jo tuolla mediassa pääministeriehdokkaana ja jopa pääministerinä, joten olisi todellakin hyvä tietää, mikä on SDP:n malli.

No, nyt tänne jäi onneksi puolueen vahva mies, edustaja Lindtman, asiaa selittämään, ja hän kertoi, millainen se ei ole, mutta vielääkään ei ole kyllä tullut selväksi, millainen se on. Se, millä perusteella tätä perustuslakiarviota tehtiin, perustui lehdissä olleisiin erilaisiin hajatietoihin, ja nekin arviot sitten teidän puoleltanne julistettiin väärin perustein tehdyiksi.

Joten olkaa hyvä, kertokaa meille ja Suomen kansalle, mikä on teidän mallinne.

14.27 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies, tämä vastauspuheenvuoro sopii vallan hyvin. — Tämä uudistus koskien liikennealan lainsäädäntöä on erittäin ajankohtainen ja hyvä. Ihmettelen vain suuresti opposition puolelta tulleita puheenvuoroja siitä, että tällainen vallan hajauttaminen olisi paha asia ja maailma siihen kaahtuu.

Kun kuuntelin äsken puheenjohtaja, edustaja Rinteen puheenvuoroa sosiaali- ja terveydenhuoltouudistuksesta, en voinut välttyä siltä tunnelmalta, että kun koko maailmaa syleilee, niin saattaa se sotekin siihen väliin jäädä. Tuli semmoinen tunne, että siinä olivat kaikki taivaat auki, mutta talouspuolesta ei ilmeisesti kovin paljon siinäkään välitetty.

Tärkeähän kuitenkin on nyt, että sitä vastuuta jaetaan ihmisille itselleen, maakuntiin päin. En ole koskaan elämäni aikana vielä nähnyt sellaista paikallista, lähellä olevaa päätöksentekoa, joka menisi hirvittävän paljon metsään. Kyllä siellä ihmiset kantavat vastuuta omasta elinpiiristään ja tekevät sen mukaisia päätöksiä, niin että asiat muuttuvat parempaan suuntaan, ja lopputulos on aina parempi kuin keskitetyssä järjestelmässä.

14.28 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä varsin häkeltävää, että täällä ei kerta kaikkiaan Ben Zyskowicz nyt vastaa hänelle esitettyihin kysymyksiin. Täällä edustaja Lindtman kysyi, miten on mahdollista, että SDP:n mallista hallituksen virkamiehet ovat tehneet perustuslainmukaisuusarvion julkisuudessa olleiden tietojen mukaan, [Ben Zyskowicz: Lehtitietojen perusteella!] ja jos ne SDP:n mallit siellä jo ovat olevinaan kovin selviä, niin kuinka ihmeessä Zyskowicz tämän voi selittää? Tähän en kuullut, edustaja Zyskowicz, teiltä vastausta.

Kuuntelin myös erittäin tarkkaan ja heristin korviani, vastaatteko kysymykseen kokoomuksen linjasta tässä maakunta- ja sote-uudistuksessa. Voiko olla totta, että Helsingin kokoomus on täysin eri linjalla kuin te siitä, mikä on kokoomuksen malli? Samoin haluaisin tietää, onko kokoomus tämän hallituksen sote- ja maakuntamallin takana ihan yksimielisesti. Olen nähnyt toisenlaisia puheenvuoroja ja kuullut toisenlaisia näkemyksiä. Onko,

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Ben Zyskowicz, kokoomuksen ryhmä yksimielisesti tämän hallituksen mallin takana? [Puhemies koputtaa] Toivon, että vastaisitte näihin kysymyksiin. On olennaista tietää hallituksen linja. [Timo Heinonen: Ei ehdi, tämä keskustelu loppuu!]

14.29 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Liikenteestä kun puhutaan, niin kyllähän se tosiaan on, että siellä maakunnissa on kuoppia, edustaja Hoskonen — kyllä siellä teilläkin päin tiet ovat huonossa kunnossa ja rahaa tarvitaan. Kuoppia on myös sotessa, kuten hyvin tiedämme. Eli siinä mielessä ne liittyvät toisiinsa.

Kysyn nyt kuitenkin teiltä: Te tässä nyt keuhutte kaikkea ja keuhutte hallitusta, niin kuin kuuluukin, mutta mistä rahat? Te puhutte siitä, että tulee kasvot, mutta kuka tämän maksaa ja miten? [Markku Rossin välihuuto] Tälläkin kaudella nyt ensi vuoden budjetista ette pitäneet parlamentaarista lupausta 300 miljoonasta eurosta perusväylänpitoon. Se oli parlamentaarinen, yhteinen päätös tästä salista, tästä talosta. Miksi se jäi puolitiehen? [Markku Rossi: Ei ole jäänyt puolitiehen!] Miksi liikenteen suunnitteluun ei tullut rahaa? Okei, Turun tunnin junaan 40 miljoonaa, mutta esimerkiksi päärata sai vain yhden miljoonan suunnitteluun. [Puhemies koputtaa] Tätä minä kysyn teiltä. Puhutaan tässä ja nyt niistä asioista. [Markku Rossi: Tätä ei pidä sotkea korjausvelkaan!]

Puhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Harry Wallin, vastauspuheenvuoro, sen jälkeen ministerin vastaus, ja sitten mennään toiseen asiaan.

14.31 **Harry Wallin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan juuri niin kuin edustaja Skinnari totesi: missä rahat? Täällä edustaja Savola kertoi, että taivas muuttuu autuaaksi, kun päästään tähän maakuntamalliin, jossa joukkoliikennemäärät lisääntyvät ja tarjonta lisääntyy esimerkiksi Pohjanmaan radoilla. Ei pidä paikkaansa: 18 maakuntaa — tähän tulee hajauttamaan tämän nykyisen tilanteen, jos siihen mennään. Nyt on ely-keskukset, jotka hoitavat liikenteen Liikenneviraston kanssa yhteistyössä, ja tämä on hyvä malli ollut tähän asti.

Isot hankkeet ylittävät aina maakuntien rajat, ja silloin tarvitaan Liikennevirastoa. Niin kuin ministeri Berner hyvin tietää, me olemme paljon pohtineet valtakunnallista suunnittelua. Mutta kyllä hämmästelen suuresti keskustapuolueen luuloa siitä, että tästä syntyy autuus, kun tulee maakuntamalli ja sen kautta liikennehankkeita ja liikenteen ostopalveluita tulee olemaan aivan huimasti enemmän kuin tänä päivänä. [Välihuutoja] Ensi vuoden budjetissa liikennesektorilla on vähemmän rahaa kuin tänä vuonna. [Vasemmalta: Onko näin? Voiko olla näin?] — On.

14.32 **Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner:** Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Laukkanen on oikeassa siinä, että nykyisellä mallilla ei myöskään voida jatkaa. Tämä lakiesitys, joka nyt on käsiteltävänä, edelleen edellyttää, että meillä on edelleen ne yhdeksän yhteistoiminta-aluetta, jotka meillä on tänäkin päivänä. Tämä lakiesitys perustuu hyvin pitkälti yhteistyöhön maakuntien välillä, ja siihen myös kannustetaan merkittävästi. Samalla tässä edelleen säilyy valtion rooli huomattavana, ja se turvataan myös erillisrahoituksen kautta. Mutta silti päätöksenteko ja valmistelu tulevat lähemmäs päättäjiä, tulevat lähemmäs käyttäjiä, tulevat lähemmäs alueita. Me tiedämme, kuinka tärkeä asia tämä on ollut liikenteen puolella. Olen niin paljon kiertänyt ympäri Suomea, että tiedän sen päätöksen merkityksen alueille. Se tässä mahdollistetaan. Samalla tosin myöskin osallistetaan vastuun-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

kantoon ja priorisointeihin. Edelleenkin tietysti paljon on tehtävää sen puolesta, että liikenteen rahoitus uudistetaan. Kyllä siitä on käyty paljon keskustelua, ja toivon, että jokainen, joka jatkossa on mukana päättämässä, kantaa tästä vastuuta. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lääkelain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 295/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskustelua varten varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Ministeri Mattila, olkaa hyvä, esittelypuheenvuoro.

Keskustelu

14.34 **Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys laiksi lääkelain muuttamisesta, ja esitys on niin sanottu toinen osa lakipakettia, jolla toteutetaan hallituksen apteekkityöryhmän linjauksia.

Tällä hetkellä reseptilääkkeisiin ja itsehoitolääkkeisiin sovelletaan yhtenäishintaa, eli lääkevalmisteella on kuluttajalle sama hinta kaikissa apteekeissa. Lääkkeen vähittäismyyntihinta määräytyy valtioneuvoston antaman lääketaksa-asetuksen mukaisesti. Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa itsehoitolääkkeelle asetettaisiin enimmäishinta. Hintasääntely koskisi itsehoitolääkkeiden vähittäismyyntihintaa, ja apteekit voisivat myydä itsehoitolääkkeitä enimmäishintaa edullisemmin pienentämällä lääkkeen toimittamisesta saatavaa apteekin katetta.

Muutos mahdollistaisi itsehoitolääkkeiden hintakilpailun apteekkien välillä. Enimmäishinnasta säädettäisiin tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa lääketaksasta. Kaikki itsehoitolääkkeet olisivat uuden enimmäishintasääntelyn piirissä. Laissa mahdollistettaisiin myös itsehoitolääkkeiden rajaaminen pois enimmäishintasääntelyn piiristä, jos myöhemmin katsottaisiin, ettei itsehoitolääke sovellu hintakilpailuun. Syyt voisivat perustua lääkevalmisteen edellyttämään lääkeneuvontaan, lääkkeen mahdollisiin haittavaikutuksiin tai kansanterveydellisiin syihin. Tällöin enimmäishintasääntelyn ulkopuolelle rajattuihin itsehoitolääkevalmisteisiin sovellettaisiin valtakunnallista yhtenäishintaa.

Nykyisin lääkelain 41 §:n mukaisista päätöksistä tehdään ensin oikaisuvaatimus, jonka jälkeen on mahdollista valittaa hallinto-oikeuteen. Esityksessä ehdotetaan, että Fimean tekemien lääkelain 41 §:n mukaisten päätösten — eli uuden apteekin perustaminen kuntaan tai sen osaan, apteekin sijaintialueen muuttaminen, apteekin siirtäminen tai apteekin lakauttaminen — ensimmäiseksi muutoksenhaun vaiheeksi tulisi hallinto-oikeuteen tehtävä valitus. Oikaisuvaatimusmenettely poistettaisiin välivaiheena. Kyseiset Fimean päätökset

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

perustuvat perusteelliseen selvitystyöhön, eikä oikaisuvaatimuksen tutkiminen olisi näihin päätöksiin tarkoituksenmukainen ensivaiheen muutoksenhakumenetelmä. Oikaisuvaatimusvaiheen poistaminen nopeuttaisi päätösten toimeenpanoa.

Esityksellä halutaan vahvistaa apteekkiasioinnin uusia palveluväyliä ja -muotoja. Apteekeilla on jo käytössään noutolokerikkoja, joista lääkevalmisteita voi noutaa esimerkiksi apteekin aukioloaikojen ulkopuolella, mikäli jokin lääke on jäänyt apteekkiasiointikerralla toimittamatta. Noutolokerikkojen osalta lääkelaissa säädettäisiin noutolokerikon sijainnista, turvallisuus- ja laatuvaatimuksista ja apteekkarin vastuusta. Apteekin noutolokerikkoon voi toimittaa ja välittää lääkevalmisteita noutamista varten. Lokerikon tulee sijaita apteekin sijaintialueella, jotta apteekkari pystyy tosiasiallisesti hoitamaan ja vastaamaan lokerikon toiminnan asianmukaisuudesta. Fimea voisi antaa tarkempia määräyksiä lokerikon sijainnista, toiminnasta, lääkkeiden säilytyksestä, lääkkeiden kuljetuksesta sekä lääkkeiden toimittamisesta ja välittämisestä noutolokerikkoon.

Aptekeissa ja sivuaptekeissa voidaan harjoittaa jo nyt terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen ja sairauksien ehkäisyyn liittyvää palvelutoimintaa, esimerkiksi lääkehoidon arviointia. Esityksessä pykälän soveltamisalaa laajennettaisiin siten, että se on jatkossa mahdollista myös apteekin palvelupisteessä.

Lisäksi esityksessä täsmennettäisiin verkkoapteekkivalvontaa koskevaa sääntelyä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

14.37 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lääkelakia siten, että itsehoitolääkkeille asetettaisiin enimmäishinta, jonka puitteissa apteekit voisivat kilpailla pienentämällä lääkkeen toimittamisesta saatavaa apteekin katetta.

Esitys on, ihan totta, askel oikeaan suuntaan. On kuitenkin aihetta ihmetellä, miksei uudistuksessa uskallettu askeltaa yhtään tämän pidemmälle. Itsehoitolääkkeiden myynti valvotusti päivittäistavarakaupassa olisi kyllä voitu ottaa mukaan tämän esityksen valmisteluun. Erityistä ihmetystä tämä aiheuttaa, kun muistamme istuvan hallituksen kyllä tuoneen aiempaa väkevämät alkoholijuomat kauppoihin. [Oikealta: Ja mikä muuttui?] Siis, ministeri Mattila, limuviinat sopivat, mutta flunssalääkkeet eivät. Teidän kyseenalaiseksi kunniaksenne jää, arvoisa ministeri, se, että Suomessa kymmenen vuotta laskussa ollut alkoholin kulutuksen määrä on nyt käännetty THL:n viimeisimpien tilastojen mukaan nousuun.

Arvoisa puhemies! Lääkelain uudistuksessa olisi pitänyt myös kiinnittää huomiota lääkkeiden saatavuuteen. Nimittäin tuoreen tutkimustiedon perusteella noin 80 prosentilla aptekeista oli lääkkeiden saatavuusongelmia päivittäin tai lähes päivittäin. Saatavuusongelmia oli tavanomaisissa, yleisesti käytetyissä lääkeryhmissä, kuten hermostoon vaikuttavissa lääkkeissä sekä sydän- ja verisuonisairauksien lääkkeissä. Näistä saatavuuskatkostapauksista kolmasosa aiheutti raportoituja ongelmia. Nämä saatavuusongelmat koskevat ihmisille tarkoitettujen lääkkeiden lisäksi myös tuotanto- ja lemmikkieläinten lääkkeitä, ja tästä esimerkki viime kesältä: kesällä 2018 esimerkiksi kyyn pureman hoitoon tarvittavaa seerumia ei ollut eläimille saatavilla juuri ollenkaan Pohjois-Suomen alueella, ja tällainen puute voi johtaa jopa vaikeaan myrkytystapaukseen tai lemmikin kuolemaan.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Tähän eduskuntaan tuotuun esitykseen olisi siis pitänyt liittää toimenpiteitä lääkkeiden saatavuuden turvaamiseksi. Tiedonkulkua lääkeyrityksiltä ja lääketukkauppiailta apteekkeihin tulisi parantaa ja varautumis- ja kriisiviestintäsuunnitelmia myöskin edellyttää.

Puhemies Paula Risikko: Myönnän kaksi vastauspuheenvuoroa — edustajat Wallinheimo ja Myllykoski — ja sen jälkeen puhujalistalle.

14.39 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se, että maltillinen uudistus nyt tehdään apteekkien suhteen, on tietenkin hyvä asia. Se, että edustaja Tuppurainen nyt tässä sekoittaa yhtäkkiä lääkkeet ja alkoholin... [Timo Heinonen: Se on vaarallista! — Naurua] En tiedä, kannattaisiko näin tehdä, koska meillä oli kuitenkin historian suurin uudistus, ja tämä maltillinen nousu, mikä tässä on nyt tullut, voi olla täysin kausiluontoista, koska tällä hetkellä kysymys on aivan pienestä, mitättömästä muutoksesta suhteessa siihen, että THL muun muassa arvioi tähän 4—6 prosentin nousun. Asiantuntijat ovat olleet täysin väärässä.

Minä jäin tässä apteekkiuudistuksessa ihmettelemään sitä, että todellakin esimerkiksi Heinixiä, astmakohtauksiin olevaa lääkettä, ei jatkossa nyt välttämättä saa sitten kauppoista, ja jos apteekit ovat 40—50 kilometrin päässä, niin onko sitä kautta todellakin näin, että sitä on jatkossakin pakko hakea sieltä kaukaa apteekkeista, kun olisi ollut paljon itsehoitolääkkeitä, joita olisi voinut saada paljon lähempää päivittäistavarakaupoista.

14.40 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On pakko kiittää tätä maltillista askelta, koska itse näen, että mikäli itsehoitoläkkeet ja yleensä palvelut siirtyvät päivittäistavarakauppaan, tarkoittaa se pienten paikkakuntien apteekkien liikevaihdon ja katteen niin kovaa laskua, että ne ovat kannattamattomia, eikä siihen auta edes apteekkariveron tuoma ehkä noin 1 000 euroa näillä pienillä apteekkarituloilla, mitä on. Kiitän kyllä tässä kohtaa sitä ja osoitan kyllä arvosteluni edustaja Tuppuraiselle siinä mielessä, että pienillä paikkakunnilla apteekkien itsehoitolääkepalvelujen tuottaminen mahdollistaa sen, että meillä on laaja, kattava apteekkiverkosto. Pitää toki uudistaa toimintoja niin, että meillä esimerkiksi keskussairaaloissa olisi jo automaattisesti saatavissa mukaan lääkkeitä, ettei tarvitse ajaa hakemaan niitä sieltä lähiapteekista.

14.42 **Päivi Räsänen kd:** Arvoisa puhemies! Itsehoitolääkkeiden enimmäishinnoittelu, jota tässä ehdotetaan, tarkoittaa apteekkien välisen hintakilpailun mahdollistamista. Itsehoitolääkkeiden kohdalla hintakilpailua on ollut tähänkin asti jo lääkevalmisteiden välillä, ja se on johtanut esimerkiksi allergialääkkeiden, joihin täällä puheenvuorossa viitattiin, vähittäishintojen laskemiseen. Mutta täytyy muistaa, että ihan voimassa olevan lainsäädännönkin mukaan lääkkeiden markkinointi ei kuitenkaan saa houkutella lääkkeen tarpeettomaan käyttöön, ja tätä on syytä seurata tämän lainsäädännön tultua voimaan.

Olen kyllä jyrkästi eri mieltä edustaja Tuppuraisen kanssa tästä itsehoitolääkkeiden päivittäistavarakauppoihin myyntiin saattamisesta. Pidän tärkeänä, että jatkossakin lääkkeet — siis nimenomaan lääkkeet, myös itsehoitoläkkeet — säilyvät apteekkien myynnissä, koska silloin niihin voi yhdistyä myös asiantunteva neuvonta. Eivät siellä kaupoissa myyjät osaa neuvoa esimerkiksi asetyylisalisyylihapon tai parasetamolin käytöstä.

Kiinnitän huomiota vielä myös siihen, että muutama vuosi sitten Fimea teki väestökyselyn, jonka mukaan suomalaiset lääkkeidenkäyttäjät kokevat, että itsehoitolääkkeitä on

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

helppo hankkia tarvittaessa — näin vastasi 93 prosenttia suomalaisista — ja että apteekkeja on riittävän lähellä, jotta itsehoitolääkkeitä saa vaivattomasti. Eli eivät suomalaiset ole lääkkeitä sinne kauppojen hyllyille haluamassa, vaan kyllä niitä saa apteekkeista, ja siinä saa samalla myös sitä neuvontaa, joka on tarpeen aina kun lääkkeitä myydään.

14.44 Antero Laukkanen kd: Arvoisa rouva puhemies! Suomalainen apteekkiala on murroksessa, ja siksi tällainen maltillinen muutos on hyvä tapa edetä, parempi kuin se, että tehtäisiin jotain merkittäviä, suuria muutoksia kertarysäyksellä. Suomalainen lääketurva ja saatavuus ovat maailman huippuluokkaa, vaikka tässä onkin ollut jakelussa ongelmia nyt viimeisen vuoden, puolentoista sisällä.

Hintojen kohtuullisuus, jota tässäkin tavoitellaan kilpailutuksen kautta, eli lisätään kilpailua, jotta hinnat kohtuullistuisivat, on myös tervetullut asia. Jakeluunkin on kiinnitetty huomiota ja sitä parannetaan, ja tällainen luukkujakelu, jota tässä myös avataan, jotta ei olla kiinni vain apteekkien aukioloajoissa, on myös tervetullut uudistus.

On vaikea nähdä tässä esityksessä huonoja puolia. Varmaan valiokunnassa se sitten paranee, ja nekin puutteet, mitä siinä on, korjataan, mutta pidän tätä esitystä kyllä hyvänä.

14.45 Matti Torvinen sin: Rouva puhemies! Keskustelu apteekkitoiminnan vapauttamisesta on keskustelua 8 miljardin euron jakamisesta vähittäiskaupalle, kauppiasketjuille ja monikansallisille yrityksille. Näin se selkeästi ja lyhyesti ja yksinkertaisesti on. Tuppurainen siis edustaa demareissa linjaa, että monikansalliset yritykset vievät apteekkitoiminnan omaan haltuunsa, niin kuin Norjassa, eli siirryttäisiin sitten tämmöisten monikansallisten yritysten toimintaan. Tuloksena ei tutkimusten mukaan ole eikä ole ollut hintakilpailun sellaista muotoa, josta hyötyisi asiakas. Näin on ollut Norjassa, ja näin on ollut Ruotsissa. Tätä toimintaa on pyritty sitten haalimaan erilaisilla työryhmillä. Viimeksi päivittäistavarakauppa kokosi tällaisen ryhmän, joka sitten selvitti, kuinka tuo 8 miljardia siirretään vähittäiskauppaan, jossa lähtökohta on tietysti kaupan maksimointi, voiton maksimointi.

Me suomalaiset olemme kuitenkin sellaisia, että meille on tärkeää lääkkeiden turvallisuus, ja tutkimusten mukaan merkittävin eli suurin osa suomalaisista on halukas ostamaan lääkkeensä sillä tavalla, että ne ovat turvallisia. Erityisesti kun otetaan huomioon käsikauppälääkkeet, tulee muistaa, että Yhdysvalloissa arvioidaan, että viisi ihmistä vuorokaudessa kuolee yhteisvaikutusten aikaansaannoksiin, ja sellaista siis täysin villi ja vapaa toiminta on. Eli suomalainen haluaa neuvontaa myös käsikauppälääkkeille. Vähittäiskaupassa hyllykilometrien kohdalla saattaa olla, ettei ole kuin yksi myyjä eikä hänellä ole aikaa. Hänen pitää tietää JVC-näyttöpäätteistä ja samaan aikaan tarjota Buranaa tai omenoita, ja näinhän se ei voi olla. Myös Ruotsi on ollut ikävä esimerkki siitä, kuinka itsehoitolääkkeet ovat johdaneet parasetamolimyrsyksiin.

Nyt, kun on tutkittu tuota saatavuutta, vastaisin sillä tavalla Wallinheimolle, että tällä hetkellä, kun pienillä paikkakunnilla Suomessa on apteekki, tilanne on se, että varsinaisesti vain syrjäisimmät suomalaiset kylät ja erilliset talot ovat tuollaisen 45 kilometrin päässä keskimäärin. Että se on hyvin vähäistä. [Sinuhe Wallinheimo pyytää vastauspuheenvuoroa] No, ymmärrän tietysti, että kokoomus haluaa sitten sitä isoille firmoille.

Itse olen sitä mieltä, että parasta tässä uudistuksessa on se, että jakelua voidaan parantaa sillä tavalla, että tulee noutolokeroita, ja siihen tulee lainsäädäntö ja selkeytetään sitä, kuinka noutolokeroista sitten voidaan lääkkeitä jakaa.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Kiitoksia ministerille, joka on tätä vienyt ponnekkaasti eteenpäin ja estänyt villin ja vapaan 8 miljardin jakamisen kapitalisteille.

Puhemies Paula Risikko: Jatkamme puheenvuoroilla.

14.48 Kimmo Kivelä sin: Puhemies! Maassamme on todellakin tahoja, jotka haluavat uudistaa apteekki-alaa todella radikaalisti, ei vähiten sen vuoksi, että apteekki-alaa on ollut hyvin säänneltyä. Hyvä niin. Se on ollut kansalaisten suojaksi. Toki tähän sääntelyyn on liittynyt lieveilmiöitä.

Esimerkiksi taksialalla, kun vapauttamista ei tehty vuosien saatossa askel askeleelta vaan kerralla 180 astetta, kyllä siitä on seurannut monella tapaa kaoottisia tilanteita, jotka eivät ainakaan palvelun käyttäjän näkökulmasta ole olleet hyväksi. [Jukka Gustafsson: Siniset oli hallituksessa!] — Kyllä vain, mutta operatiivisella tasolla me emme tietenkään toimi. [Jukka Gustafsson: Lailla johdetaan!]

Täällä on tuotu esiin kysymyksiä siitä, missä suomalainen apteekki-alan järjestelmä on hyvä ja toimiva. Näistä fundamenteista on pidettävä kiinni. Ei ole suotavaa, että suuntaus johtaa siihen, että apteekkien omistus keskittyisi nimenomaan kansainvälisille toimijoille. Ei olisi suotavaa myöskään se, että harvaan asutuilta alueilta vietäisiin apteekkipalvelut. Nykyisellään tilanne on hyvä, ja lääkkeitä, myös itsehoitolääkkeitä, on saatavilla. Myös siellä meidän pienessä vajaan 2 000 asukkaan taajamassa Vehmersalmella on apteekki ja laadukkaat apteekkipalvelut.

Kun tässä edustaja Tuppurainen puheenvuorossaan vertasi alkoholilainsäädännön uudistusta ja tätä ja sanoi, että alkoholinkulutus on kasvussa, niin olisiko edustaja Tuppurainen sitten huolissaan siitä, että samalla tavalla, saman logiikan mukaan kasvaisi myös itsehoitoläkkeiden käyttö? Sehän ei nyt tietenkään joka tilanteessa olisi hyvä asia.

14.50 Kari Kulmala sin: Arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lääkelakia. Esityksessä ehdotetaan, että itsehoitoläkkeille asetettaisiin enimmäishinta, josta apteekit voisivat poiketa alaspäin. Apteekit voisivat siis myydä itsehoitolääkkeitä enimmäishintaa alhaisemmalla hinnalla apteekin katteesta tinkien. Tämä tuo hintakilpailua, ja mielestäni se on oikein.

Esityksessä ehdotetaan myös, että lääkelaisissa tunnistettaisiin lääkkeiden toimittaminen ja välittäminen noutolokerikoista. Lokerikoita on jo nyt, mutta niiltä puuttuu sääntely sijainnista, turvallisuus- ja laatuvaatimuksista sekä apteekkarin vastuusta.

Pidän erittäin hyvänä, että jatkossa Fimean tekemien apteekkipäätösten muutoksenhaku-sääntelyä muutetaan niin, että oikaisuvaatimusmenettely poistetaan ja muutoksenhaun ensimmäinen vaihe on jo hallinto-oikeuteen tehtävä valitus. Oikaisuvaatimusmenettely on nähty turhana, koska Fimean tekemät apteekkipäätökset perustuvat jo nyt kattavaan selvitystyöhön, jolloin oikaisuvaatimusmenettely on turha välivaihe ennen hallinto-oikeuteen tehtävää valitusta. Tämä muutos voi lyhentää uuden apteekin aloittamista jopa puolella vuodella, koska nyt lähes kaikkiin uusiin apteekkilupiin haetaan oikaisua, mikä hidastaa uusien apteekkien syntyä.

En pidä hyvänä, että lääkkeiden myynti vapautettaisiin päivittäistavarakauppoihin. Lääketurvallisuuden vuoksi on ensiarvoisen tärkeää, että lääkkeiden oston yhteydessä on mahdollista saada lääkeneuvontaa farmasian ammattilaiselta. Tämä tapahtuu kunnolla vain apteekissa, ei kesätyöntekijän toimesta marketeissa. On myös tiedostettava, että itsehoito-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

lääkkeitakin voi käyttää väärin. Ruotsissa itsehoitolääkkeiden myynti kaupoissa johti parasetamolimyrryksiin. Sitäkö haluamme myös meille? Kuluttajan näkökulmasta lääkkeiden saatavuus ei ole ongelma. Minkä takia myyntiverkon laajentaminen radikaalisti kauppoihin olisi perusteltua?

14.53 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Lääkkeet ovat tärkeä osa sosiaali- ja terveyspalveluita. Ne eivät ole samanlaisia kulutushyödykkeitä kuin esimerkiksi elintarvikkeet tai muuten kaupasta ostettavat tavarat. Käsikauppalääkkeekään eivät ole vaarattomia, vaikka usein niin kuvitellaan ja luullaan, ja sen takia mielestäni lääkkeet on pidettävä apteekissa.

Myös lääkkeiden hinnalla kilpailussa on oltava tarkkana ja varottava sitä, ettei lääkkeitä mainosteta väärällä tavalla, esimerkiksi että nyt on alennusmyynti tai joku muu vastaava. Tämä laki todennäköisesti halpuuttaa käsikauppalääkkeiden hintoja siellä, missä apteekkeja on paljon, mutta harvaan asutulla seudulla halpuuttavaa vaikutusta ei todennäköisesti synny.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa tulisi apteekkeja hyödyntää nykyistä enemmän, sillä apteekit pystyisivät hoitamaan monia uudenaikaisia palveluja, joita siellä ei tällä hetkellä toteuteta. Esimerkiksi hyviä kokemuksia on saatu sairaanhoitajapalveluista tai sairaanhoitajan työstä siellä apteekkien sisällä, ja tämänkaltaisia kokeiluja kannattaisi kyllä lisätä ja mahdollistaa. Myös uusien digitaalisten palveluiden ja valvottujen lokerikkojen avulla voidaan parantaa palveluja harvaan asutuilla seuduilla.

14.54 Maria Tolppanen sd: Arvoisa puhemies! Haluaisin kysyä ministeriltä nyt sellaista asiaa, että miksi tässäkin asiassa vaikuttaa olevan hyvin kaksinaismoralistinen lähtökohta. Nimittäin samaan aikaan kun kauppoihin ei haluta antaa käsikauppalääkkeitä, ollaan valmiit pitämään käsikauppalääkkeet baareissa ja esimerkiksi lentokentillä, lentokenttien kahviloissa. Siellä ei ole yhtään ainuttakaan farmaseuttia. Siellä kuka tahansa kahvilatyöntekijä voi myydä käsikauppalääkkeitä. Toki lääkkeet ovat lukitussa kaapissa, ja myyjä avaa sen kaapin ja myy sen lääkkeen sieltä kaapista silloin kun ostaja haluaa ostaa.

Sitten toinen asia, johon haluaisin kiinnittää huomiota nyt kun ylipäätään lääkelaki on ollut auki, on se, miten määritellään niin sanotut Kela-korvattavat lääkkeet. Siinä on nimittäin hyvin epätasa-arvoista menettelyä Suomessa tänä päivänä, ja se on yksien lääkkeiden kohdalla, ja ne lääkkeet ovat hormonilääkkeet — oikeat lääkkeet, en tarkoita nyt sitä, millä kasvatetaan lihasta, vaan tarkoitan hormonilääkkeitä. Hormonitaso laskee ihmisellä varsin nuoresta iästä lähtien, ja se aiheuttaa erilaisia ongelmia.

Tällä hetkellä tilanne on se, että miehille suunnatut hormonivalmisteet ovat niin sanotusti Kela-korvattavia, muun muassa sellaiset lääkkeet, jotka on tarkoitettu kaljuuntumiseen, vaikka sitä voitaisiin pitää enempi esteettisenä haittana — paitsi minusta kaljut miehet ovat aivan yhtä komeita. Tämä lääke on joka tapauksessa Kela-korvattava lääke. Sen sijaan naisille suunnatut hormonilääkkeet eivät ole Kela-korvattavia. Esimerkiksi naisten intiimialueilla tarvitsemat ja vanhetessaan käyttämät lääkkeet ovat kaikki Kela-korvausten ulkopuolella, ja tässä ei ole minun mielestäni minkäänlaista tasa-arvoa.

Jos näitä lääkkeitä käytetään ja katsotaan, että ne ovat turvallisia, kun ne lääkäri määrää ja ne reseptillä haetaan, niin kyllä niistä kaikista pitäisi saada se Kela-korvaus. No, näissä naisten lääkkeissä on tietenkin olemassa semmoinen juttu, että niitä saattaa saada, tai saakin, myös ilman reseptiä. No silloinhan ei tietenkään Kela-korvausta saa, mutta kun meillä

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

on olemassa korvaussysteemi, niin minkä takia myös naiset eivät pääse sen korvaussysteemin piiriin?

14.57 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on varsin maltillinen ja ihan tervetullut uudistus. Itsehoitolääkkeiden hintakilpailu ei varmasti mullista alaa mutta on aivan järkevää uudistus, kuten myös noutolokerikkojärjestelmän vahvistaminen ja siihen pelisääntöjen luominen.

Mutta itse kun tulen maaseudulta, kyllä hivenen ajattelen niin, että Suomea pitää katsoa vähän erilaisilla silmillä, kun puhutaan maaseudusta ja kun puhutaan kaupungeista, ja välttämättä se, mikä toimii kaupungissa, ei toimi maaseudulla, ja sen takia olen itse hivenen maltillisempi kuin ehkä osa puoluekollegoistanikin tämän avaamisen suhteen, sillä ainakin itse koen, että mieluummin saan sieltä läheltä itselleni apteekista ammattilaiselta... Vaikkapa tällä viikolla lapselleni haettiin lääkkeet, jotka ovat siedätyshoitoa, kallis lääkekokonaisuus, ja sain sen lähiapteekista. Jos Burana ja tämäntyyppiset siirtyisivät sinne S-marketin puolelle, niin epäilenpä, olisinko saanut piskuisesta Lopen kunnasta enää sen jälkeen niitä kalliimpia erikoislääkkeitä, jotka sinne itse asiassa nytkin jouduttiin tilaamaan erikseen. Sen takia itse olen hivenen maltillisempi ja rauhallisempi tämän uudistuksen suhteen, ja yritin tätä samaa itse asiassa jonkun verran pitää myös taksien kohdalla esillä, että voisimme tehdä kokeiluja, tuoko se sitten parannusta vaikkapa tänne pääkaupunkiseudulle — kokeiluna Helsinki, Espoo, Vantaa, ja katsottaisiin, mitä siellä sitten tapahtuu.

En haluaisi ainakaan kovin nopealla askeleella tehdä sellaista ratkaisua, joka vaarantaa myös muiden lääkkeiden saatavuuden maaseudulla ja aiheuttaisi jälleen turhaa kulkemista esimerkiksi kaupunkikeskuksiin tai muualle. Eli mieluummin haen Ässän viereisestä ovesta aidosta apteekista Buranan ja sen reseptilääkkeen kuin en saisi sieltä maaseutukunnasta muuta kuin Buranan tulevaisuudessa.

Puhemies Paula Risikko: Aikataulusyistä, koska joudumme lopettamaan ja ministerikin joutuu sitten lähtemään, tarjoan tässä vaiheessa vastauspuheenvuoron niille henkilöille, jotka ovat varanneet puheenvuoron, ja he voivat silti jättää puheenvuoropyynnön tuonne myöhäiseen iltaan. — Räsänen, Wallinheimo, Puska.

14.59 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin edustaja Heinonen on mielestäni oikeassa siinä, että mikäli itsehoitolääkkeet vapautettaisiin päivittäistavarakauppoihin, niin kyllä se heikentäisi apteekkien kannattavuutta. Se ohentaisi apteekkiverkostoa ja samalla myös sitten reseptilääkkeiden saatavuutta, koska nehan kuitenkin säilyisivät apteekeilla.

Haluan vielä muistuttaa siitä, että esimerkiksi tulehduskipulääkkeiden hyvin yleiseen haittavaikutukseen, ruuansulatuskanavien verenvuotoihin, kuolee Suomessa vuosittain satoja ihmisiä, ja nehan ovat niitä hyvin tavallisia, juuri käsikaupasta saatavia lääkkeitä.

Kun tässä lakiehdotuksessa on mahdollisuutena, että asetuksella voidaan säätää tiettyjen valmisteiden kohdalla, että se hinta on kuitenkin sama kaikissa apteekeissa, niin kysyn ministeriltä vielä: onko teillä antaa jotakin esimerkkiä, minkä lääkkeiden kohdalla tätä mahdollisesti tullaan käyttämään?

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

15.01 **Sinuhe Wallinheimo kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä kokoomus, kuten koko hallituskin, on tietenkin tämän uudistuksen takana, ja tästä maltillisesta uudistuksesta mielestäni kiitinkin jo ministeriä edellisessä puheenvuorossani.

Mikä minua jäi kuitenkin hieman askarruttamaan ja harmittamaan tässä uudistuksessa, on se, että kuitenkin tämä hallituspuolueiden yhteinen apteekkityöryhmä, jossa ministerikin oli jäsenenä, linjasi myös sen, että eräät lääkerasvat voisivat olla jatkossa myynnissä myös kaupoissa. Vaikka täällä eräät edustajat maalailevat taas kauhukuvia tällaisesta uudistuksesta, jossa itsehoitolääkkeitä olisi kaupoissa, en usko, että esimerkiksi lasten peppurasvojen tuonti kauppoihin tätä maatamme turmioon kuitenkaan veisi. [Sosiaalidemokratien ryhmästä: Aivan!] Siis kysyisin ministeriltä vielä kerran: mitä tapahtui tälle maltilliselle itsehoitolääkkeiden, kuten lääkerasvojen, vapauttamiselle?

Puhemies Paula Risikko: Vielä edustaja Puska, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen ministeri vastaa.

15.02 **Pekka Puska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeriä täytyy todella kiittää tästä esityksestä. Apteekit ovat palveluverkko, jota suomalaiset arvostavat, ja tässä sote-mullistuksessa on hyvä, että edetään maltillisesti eikä rikota sitä, mikä on hyvää.

Varmaan on hyvä pohtia tiettyjä uudistuksia, voidaanko tiettyjä lääkkeitä viedä vähittäiskauppaan. Samalla pitää toki pohtia myöskin toisinpäin: tupakkatyöryhmässä mietittiin vakavasti sitä, pitäisikö nikotiinikorvauslääkkeet vetää takaisin apteekkiin, koska väitöskirjatutkimuksen mukaan, vaikka niitä myydään siis valtavat määrät, ei ole mitään näyttöä siitä, että se olisi vaikuttanut suomalaisten tupakoinnin lopettamiseen.

Apteekithan ovat palveluverkko, jossa on neuvontaa ja ohjausta. Kun tässä keskustelussa viitattiin myöskin alkoholiin, niin minusta on hyvä, että niin lääkkeitä kuin vahvoja alkoholeja myydään apteekissa tai Alkossa vastuullisesti verrattuna siihen, että niitä myydään markkinaehtoisesti tuhansissa kaupoissa ja kioskeissa.

Tämä on hyvä esitys, ja varmaan valiokunta pohtii tätä ja myöskin sitten sitä, miten jatkossa voidaan asiaa viedä eteenpäin, mitenkä apteekkeja voidaan kytkeä läheisemmin myöskin meidän terveydenhuollon verkostoon.

Puhemies Paula Risikko: Ja ministerin vastaus, 2 minuuttia.

15.03 **Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on todettava, että monissa tutkimuksissa juuri apteekki on todettu hyvin luotettavaksi. Suomalaiset luottavat apteekkiin matalan kynnyksen palveluna, ja saatavuusverkko tällä hetkellä on hyvä. Ymmärtääkseni joka kunnassa on apteekki — paitsi onko Utsjoella ja Hailuodossa sitten sivuapteekki — ja hyvä näin.

Sitten täällä kysyttiin lääkkeiden saatavuusongelmista, joita on ollut viime kesänäkin. Edustaja Tuppurainen, se ei sinänsä liity tähän lääkelakiin, vaan meillä on siihen muu lainsäädäntö, jonka puitteissa pitää toimia. Mutta on totta, että kun iso tukku tekee järjestelmämuutoksen, niin siitä aiheutuu heijastusvaikutuksia sitten moneen muuhun toimijaan. Mutta myös täytyy taas todeta se, kuinka apteekit ja apteekkarit toimivat tässä hyvin joustavasti ja rakentavasti ja palvelevasti niin, että lääkkeitä toimitettiin sitten tavallaan tukkujärjestelmän lisäksi, mutta siis asianmukaisesti tietenkin.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Sitten edustaja Räsänen kanssa olen täsmälleen samaa mieltä, että lääkkeet ja neuvonta kuuluvat yhteen. Lääkkeitä ei voi myydä niin kuin mitä tahansa tuotetta, kuten edustaja Mäkisalo-Ropponen totesi. Mutta sitä lääkeluetteloa, jota voitaisiin vielä harkita tässä ja nyt, minulla ei ole. Fimea on se asiantuntijaorganisaatio, ja voimme varmaan palata tähän kysymykseen myöhemmin.

Sitten edustaja Wallinheimolle toteaisin, että eivätkö ne tavalliset rasvat todellakin ole ihan tavallisella kaupan hyllyllä ja erikseen ovat sitten lääkkeet, jotka lääkkeeksi luokitellaan.

Edustaja Tolppanen kysyi korvattavista hormonilääkkeistä. Ne eivät ole tämän lääkelain puitteissa, vaan sv-korvauslaissa, sairausvakuutuskorvauslaissa, joten se ei ole auki tässä esityksessä.

Sitten jatkan vielä lääkkeitten jakelun ongelmista: Meillä on tämä yksikanavainen jakelujärjestelmä, joka on todettu myös edulliseksi, mutta kieltämättä siinä varmasti voi olla haavoittuvia kohtia, mutta varmasti haavoittuvia kohtia voi olla monikanavaisessakin jakelujärjestelmässä. Varmasti asianomaiset viranomaiset tälläkin hetkellä, totta kai, tutkivat, että mistä nämä johtuvat, että tällaista ei toistu tulevaisuudessa.

Tässä ilmeisesti tulivat vastaukset.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä työnantajan sairausvakuutusmaksusta annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 296/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.06 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain sekä työnantajan sairausvakuutusmaksuista annetun lain 4 ja 5 §:n muuttamisesta eli niin kutsuttu sairausvakuutuslain työtulouudistus.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa sairausvakuutuslain päivärahaetuksien ja Kelan kuntoutuslain mukaisten kuntoutusrahojen määräytymisperusteita. Uudistuksessa on otettu huomioon myös mahdollisuus tulorekisterin hyödyntämiseen etuuksia myönnettäessä. Nykyiset sairausvakuutuslain työtulosäännökset ovat monimutkaiset ja tulkinnanvaraiset, ja lainsäädäntö on jäänyt ajasta jälkeen. Lisäksi päivärahaetuuden perus-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

tuminen jopa kahden vuoden takaisin tuloihin ei välttämättä vastaa hakijan tulotasoa etuuden alkaessa.

Uudistustyö on aloitettu jo useampi vuosi sitten, ja tulorekisterin käyttöönoton varmistuminen vauhditti työn etenemistä. Uudistuksessa tuli huomioida mahdollisuus hyödyntää tulorekisteriä toimeenpanossa. Uudistus koskee vain päivärahaetuuden perusteena olevaa tuloa ja tästä aiheutuvia välttämättömiä muutoksia. Uudistus on tehty kolmikannassa työmarkkinaosapuolten kanssa. Uudistus on tarkoitettu toteuttamaan kustannusneutraalisti.

Sairausvakuutuslain mukainen päivärahaetus sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukainen kuntoutusraha määräytyisivät jatkossa vakuutetun vuositulon perusteella. Vuositulo vastaisi nykyisiä määräytymisperusteita paremmin henkilön tulotasoa työkyvyttömyyden tai etuusoikeuden alkaessa. Vuositulolla korvattaisiin nykyiset säännökset verotuksen ja esitettyjen työtulojen sekä edeltävän etuuden käyttämisestä päivärahan perusteena. Nykyisestä sairausvakuutuslain mukaisesta työtulon käsitteestä luovuttaisiin kokonaan.

Vuositulolla tarkoitetaan työkyvyttömyyden tai etuusoikeuden alkamista edeltäneiden 12 kalenterikuukauden tuloja. Vuositulo vastaisi nykyistä paremmin hakijan tulotasoa etuuden alkaessa. Vuositulossa huomioitaisiin kyseessä olevalla ajalla maksetut palkkatulot, voimassa ollut YEL- ja MYEL-työtulo ja etuuteen perustuva tulo.

Yrittäjän päivärahaetus määräytyisi jatkossa vahvistetun YEL- tai MYEL-työtulon perusteella. Yrittäjän ansiotuloa elinkeinotoiminnasta, palkkatuloa omasta yrityksestä, työkorvausta, veronalaista apurahaa ja eräitä muita sairausvakuutuslaissa tarkoitettuja tuloja ei luettaisi vuosituloon. Koska näitä tulolajeja ei enää huomioitaisi yrittäjän tuloina, ehdotetaan, että niistä ei myöskään perittäisi sairausvakuutuksen päivärahamaksua. Myös yrittäjän palkoista maksettavaan työnantajan sairausvakuutusmaksuun ehdotetaan muutoksia. Tietyissä laissa tarkemmin säädetyissä tilanteissa päivärahaetus voisi poikkeuksellisesti määräytyä työkyvyttömyyden tai etuusoikeuden alkamista edeltäneiden kolmen kalenterikuukauden vuosituloksi muutettujen tulojen perusteella — esimerkkinä opiskelija, joka on saanut opintonsa päätökseen ja siirtynyt työelämään, tai vanhempi, joka on hoitovapaan jälkeen palannut töihin.

Ehdotettu muutos päivärahaetuuden ja kuntoutusrahan perustumisesta vuosituloon aiheuttaa muutoksia useissa sairausvakuutuslain ja kansaneläkelain kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain pykälissä. Pääsääntöisesti eri säännösten viittaukset työtuloon korvattaisiin vuositulolla taikka palkka- ja yrittäjätulolla asiayhteydestä tai säännöksen tarkoituksesta riippuen. Tarkoituksena on, että päivärahaetuksien ja kuntoutusrahan nykyiset ensisijaisuussäännökset ja yhteensovitusta muun etuuden kanssa koskevat periaatteet säilyvät ennallaan.

Muutokset tulisivat voimaan 1.1.2020. Uusia säännöksiä sovelletaan päivärahaetuuteen ja kuntoutusrahaan, jos työkyvyttömyys, etuusoikeus tai kuntoutus alkaa lain voimaantulon jälkeen. Jos työkyvyttömyys, etuusoikeus tai kuntoutus alkaisi ennen lain voimaantuloa, sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä.

Rahoituspykälää koskevat muutokset tulisivat kuitenkin voimaan jo 1.11.2019, koska uusien säännösten tulee olla voimassa, kun sv-maksuja koskeva asetus vuodelle 2020 annetaan. Esimerkiksi, jos äitiysraha alkaa joulukuussa 2019, sovelletaan nykyisiä säännöksiä. Jos se taas alkaa tammikuussa 2020, sovelletaan uusia säännöksiä vuositulosta. Kuitenkin niin kutsuttuja peräkkäisiä synnytyksiä koskevaa säännöstä sovelletaan jatkossa-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

kin, eli uuden äitiysrahan perusteena on mahdollista käyttää edellisen vanhempainpäivärahan perusteena ollutta työtuloa, vaikka se olisi ajalta ennen lain voimaantuloa.

15.10 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Sosiaaliturvan kokonaisuudistus on nousemassa seuraavan vaalikauden ja toivottavasti myös tulevien eduskuntavaalien keskeiseksi teemaksi. Järjestelmässämme on monia vahvuuksia ja se kestää vertailun moneen muun maan järjestelmään, mutta yhtä ilmeisiä ovat myös järjestelmämme tulevat kehittämistarpeet.

Hallituksen nyt eduskunnalle tuomassa esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia, Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista annettua lakia sekä työnantajan sairausvakuutusmaksuista annettua lakia. Sen tavoitteena on päivittää sairausvakuutuslain työtuloja koskevat säännökset sekä selkeyttää ja yksinkertaistaa päivärahaetuuden määräytymisperusteita. Uudistuksessa on otettu huomioon mahdollisuus kansallisen tulorekisterin hyödyntämiseen päivärahaetuutta myönnettäessä, ja tämä on erinomaisen hyvä ja tärkeä mahdollisuus. Esityksessä onkin siis kannatettavia lähtökohtia.

Tulevan vaalikauden suurten uudistuksien kannalta on kuitenkin syytä kiinnittää huomiota siihen, että nykyisten hallituspuolueiden välillä ja niiden sisällä on suuria näkemuseroja siitä, mihin suuntaan pitäisi edetä. Kokoomus on usein profiloitunut lähinnä sosiaaliturvan leikkaajana. Keskustan kannasta ei kyllä nyt valitettavasti kukaan ota oikein selvää. [Timo Heinonen: Se on vähän niin kuin Rinteen soite-malli!] Puheenjohtaja Sipilä kertoo kannattavansa työhön sidottua aktiivista, aktivoivaa sosiaaliturvaa, mutta Sipilän johtama keskustapuolue on taas ottanut kannan, jossa se tukee sekavaa ja passivoivaa kansalaispalkkamallia, tätä perustulomallia.

Arvoisa puhemies! Tässä tehdyssä esityksessä haluan kiinnittää huomiota kuitenkin yhteen yksityiskohtaan. Tarkoitin yrittäjien sosiaaliturvaa, jonka kehittäminen on ollut samaan aikaan sekä erityisen tärkeää että varsin hankalaa. Esityksen mukaan turva sidotaan yrittäjäeläkejärjestelmään ja YEL-maksuihin. Esityksen perustelut ovat ymmärrettäviä, mutta kuitenkin se merkitsee yrittäjän turvan asettamista vain yhden kortin varaan. On tunnettua, että moni yrittäjä pyrkii minimoimaan YEL-maksunsa katsoen sen kuluksi, johon käytetyt varat hän mieluummin sijoittaisi muuhun yritystoimintaansa. Ehkä tämä muuttaa yrittäjien laskelmaa, mutta jos näin ei, ministeri Mattila, kuitenkaan tapahdu, putoavat jotkut sosiaaliturvan aukkoihin.

15.13 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä esitys on mielestäni kannatettava, ja tavallaan tässä otetaan yksi pieni askel kohti sosiaaliturvauudistusta, joka on todellakin tulevalla vaalikaudella varmasti yksi tärkeimmistä uudistuksista, johon puolueet toivon mukaan hyvissä ajoin valmistautuvat. Kristillisdemokraatithan avasivat keskustelun hyvissä ajoin jo tällä vaalikaudella esittämällä oman mallin sosiaaliturvauudistuksesta.

Todellakin kansallinen tulorekisteri, johon tässäkin esityksessä nojataan — eli esityksessä on otettu huomioon ensi vuoden alussa käyttöön otettava kansallinen tulorekisteri ja sen hyödyntäminen — mahdollistaa huomattavasti pidemmälle menevän uudistuksen, jossa työtulot, etuudet ja verotus huomioitaisiin niin, että työn vastaanottaminen olisi aina kannattavaa. Se huoli, joka itselläni kansallisen tulorekisterin käyttöönottamiseen liittyy, on hiukan sama, joka on nyt nähty menneinä vuosina esimerkiksi Kansaneläkelaitosta koskevien uudistusten, vaikkapa toimeentulotukiudistuksen, kohdalla. Toivottavasti kansal-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

linen tulorekisteri saadaan toimimaan sujuvasti heti vuoden alusta, jotta se sitten myös täyttää paikkansa ja tehtävänsä.

Tämä uudistus on siinäkin mielessä myönteinen pieni askel, että se omalta osaltaan keventää työnantajien hallinnollista taakkaa, koska työnantajien ei enää tarvitse ilmoittaa työkyvyttömyyttä tai etuus oikeutta edeltävien kuuden kuukauden palkkatuloja Kansaneläkelaitokselle.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, sairausvakuutuslain 2 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 297/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.16 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on hallituksen esitys laeiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta, sairausvakuutuslain 2 luvun 6 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta annetun lain kumoamisesta. Esitys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen, ja sen tavoitteena on osaltaan yksinkertaistaa terveydenhuollon ja sairaanhoidon monikanavaista rahoitusta.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia ja kumottavaksi laki rintamaveteraanien hammashuollon järjestämisestä ja korvaamisesta. Yksityisten terveyspalvelujen käytöstä maksettavat sairaanhoitokorvaukset eli lääkärin ja hammaslääkärin palkkioiden sekä tutkimuksen ja hoidon korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2023 alusta. Ehdotus liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon valinnanvapausjärjestelmän voimaantumiseen.

Lisäksi sairaankuljetuksen eli ensihoito- ja siirtokuljetusten korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2021 alusta. Ensihoito- ja siirtokuljetusten kustannuksia ei enää korvattaisi sairausvakuutuksesta riippumatta siitä, millä ajoneuvolla kuljetukset on tehty. Ensihoitopalveluun sisältyvien kuljetusten järjestämisvastuu on nykyisin sairaanhoitopiireillä ja siirtymässä maakunnille vuoden 2021 alusta.

Potilassiirtona toteutettavien siirtokuljetusten järjestämisvastuu on tulossa maakunnille vuoden 2021 alusta. Hallituksen on tarkoitus antaa eduskunnalle esitys laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta koskien ensihoitopalvelua ja ensihoitopalveluun kuulumattomia

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

potilassiirtoja. Siirtokuljetusten korvaukset lakkautettaisiin siltä osin kuin kyse on maakunnan järjestämistä vuodelle tulevasta potilassiirroista.

Hallituksen on tarkoitus antaa eduskunnalle myös esitys laiksi sosiaali- ja terveystalouden asiakasmaksuista. Uudessa asiakasmaksulaissa on tarkoitus säätää ensihoitopalvelun asiakasmaksuista, potilassiirtojen maksuttomuudesta sekä rintamaveteraanien ja miinanraivaajien hammashuollon maksuttomuudesta maakunnan järjestämässä suun terveydenhuollossa.

Lakkautettavia korvauksia vastaava rahoitus osoitettaisiin maakuntien ja Ahvenanmaan maakunnan rahoitukseen valtion varoista. Ensihoito- ja siirtokuljetusten korvausten arvioitu korvausmeno vuonna 2021 olisi yhteensä 107 miljoonaa euroa, josta valtion rahoitusosuus on 72 miljoonaa euroa ja vakuutettujen rahoitusosuus on 35 miljoonaa euroa. Yksityisen terveydenhuollon hoito- ja tutkimuskorvausten arvioitu korvausmeno vuonna 2023 olisi yhteensä 174 miljoonaa euroa, josta valtion rahoitusosuus on 117 miljoonaa euroa ja vakuutettujen rahoitusosuus 57 miljoonaa euroa. Koska maakunnille siirtyvä rahoitus määräytyisi maakuntien rahoituslakiehdotuksen 3 luvun mukaisesti, maakunnalle siirtyvä rahoitus muuttuisi vuosittain samoin perustein kuin muiden maakunnille siirtyvien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen rahoitus. Vakuutettujen rahoitusosuuden poistuminen lakkautettavien korvausten osalta alentaisi palkansaajien, yrittäjien ja edunsaajien maksamaa sairaanhoitomaksua arviolta 0,03 prosenttiyksiköllä vuonna 2021 ja 0,05 prosenttiyksiköllä vuonna 2023. Vakuutettujen rahoitusosuuden poistuminen lakkautettavien korvausten osalta kompensoitaisiin valtion rahoituksella ja toteutettaisiin kustannusneutraalisti verotusta muuttamalla.

Siirtyvällä rahoituksella maakunnat ja Ahvenanmaan maakunta voisivat järjestää asukkaidensa tarvitsemat ensihoitopalveluun sisältyvät kuljetukset ja potilassiirrot. Lisäksi siirtyvällä rahoituksella maakunnat ja Ahvenanmaan maakunta voisivat järjestää asukkaalleen terveyspalveluita, joita nykyisin haetaan yksityisestä terveydenhuollosta ja korvataan sairausvakuutuksesta, ja siten parantaa terveystalouden saatavuutta julkisesti järjestetyssä ja rahoitetussa terveydenhuollossa.

Hoito- ja tutkimuskorvausten päätyttyä matkoja yksityiseen terveydenhuoltoon ei enää korvattaisi vuoden 2023 alusta. Matkakorvausmenon arvioidaan vähenevän 5 miljoonaa euroa vuodesta 2023 alkaen. Tästä valtion rahoitusosuus on 3,4 miljoonaa euroa ja vakuutettujen rahoitusosuus 1,6 miljoonaa euroa.

15.20 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämänkin hallituksen esityksen yhteydessä on syytä painokkaasti huomauttaa, ettei sote- ja maakuntauudistus ole vielä lainkaan päivän selvä. On vielä täysin epäselvää, toteutuuko tämä hallituksen pääasiallinen uudistus lainkaan. Niinpä hallituksen vimma tuoda maakunta- ja sote-uudistuksen osia eduskunnalle antaa aihetta arvosteluun kerta toisensa jälkeen.

Tässä esityksessä sairaankuljetuksen eli ensihoito- ja siirtokuljetusten korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2021 alusta ja lisäksi yksityisten terveystalouden käytöstä maksettavat sairaanhoitokorvaukset eli lääkärin ja hammaslääkärin palkkioiden sekä tutkimuksen ja hoidon korvaukset lakkautettaisiin vuoden 2023 alusta. Lakkautettavia korvauksia vastaava rahoitus osoitettaisiin maakuntien rahoitukseen valtion varoista.

Arvoisa rouva puhemies! Kyllä julkisen keskustelun perusteella on helppo päätellä, että sote-uudistukseen liittyvä valinnanvapaus on kaikkea muuta kuin selvä, samoin koko terveydenhuollon rahoitus ja koko sote-uudistuksen pääasia. On aivan mahdollista, että seu-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

raava eduskunta saa tehtäväkseen mahdollisesti kumota nyt säädettyjä lakeja ja oikein urakalla. Ministeri Mattila, oletteko te tätä ajatellut?

15.21 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Yhdyn edelliseen puhujaan siltä osin, että tämä lakiesitys nyt tässä vaiheessa toteutettuna ja tuotuna on tavallaan niin kuin askel tuntemattomaan johtuen siitä, että sote-uudistuksen valmistelu on kokonaan auki emmekä me myöskään tiedä, mitkä tämän valinnanvapausjärjestelmän vaikutukset tulevat olemaan potilasmääriin ja eri potilaiden palveluihin hakeutumiseen, mikäli se toteutuu hallituksen esittämällä tavalla. Eli vaikka monikanavaisen rahoituksen purkaminen on sinänsä kannatettava tavoite, tähän esitykseen liittyy kyllä riskejä tilanteessa, jossa me emme tiedä esimerkiksi, miten tätä palvelutuotantoa tulee olemaan eri alueilla ja eri kaupunginosissa, mikäli valinnanvapausjärjestelmä toteutuu. On siis hyvin mahdollista, että tämä raha jatkossa tulee kanavoitumaan esimerkiksi suhteellisen hyvätuloisten ja hyvin toimeentulevien potilaiden ja käyttäjien palveluiden rahoittamiseen.

Vasemmistoliitto on sen sijaan esittänyt, että jotta me pystyisimme puuttumaan siihen keskeisimpään ongelmaan, mikä meillä terveydenhuollossa tällä hetkellä on ja joka liittyy terveyseroihin ja liian pitkiin jonoihin erityisesti julkisella puolella, tällaisen maksujen lakkauttamisen voisi toteuttaa perusterveydenhuollon hoitotakuun säätämisen yhteydessä eli niin, että samanaikaisesti, kun näitä varoja nyt vapautetaan, niitä sitten ohjattaisiin suoraan terveyskeskusten lääkäri- ja sairaanhoitajavakanssien lisäämiseen sekä terveyskeskusmaksujen poistoon julkisista terveyskeskuksista koko maassa. Tämänkaltainen uudistus olisi mahdollista tehdä meidän nykyisessä sote-järjestelmässä. Se olisi toki mahdollinen myöskin hallituksen kannattamassa huonossa sote-mallissa ja myöskin esimerkiksi sellaisessa, jossa järjestetään sote-palvelut maakuntapohjaisesti, kuitenkin julkisen vallan päätuotantovastuulla. Eli tällä tavalla toteutettuna tämä olisi huomattavan paljon varmempi tapa huolehtia siitä, että nämä nyt vapautuvat julkiset varat myöskin ohjattaisiin tavalla, joka lyhentää hoitojonoja ja helpottaa erityisesti pienituloisten pääsyä lääkäripalveluiden piiriin.

15.24 Päivi Räsänen kd: Arvoisa rouva puhemies! Nostan esiin erityisesti hammaslääkäripalveluihin, suun terveydenhuollon palveluihin, liittyvän huolen. Tässähän ehdotetaan myös hammaslääkärin palkkioiden korvausten lakkauttamista vuodesta 2023 lähtien, kun sote-uudistuksen on määrä sitten myös hammashoidon osalta olla voimassa, ja nyt on vielä hyvin epäselvää, mikä se tilanne oikeasti edes on. Tällä hetkellä korvaustaso hammashoidon osalta on keskimäärin 14,8 prosenttia. Se ei ole suuri, mutta sillä kuitenkin on merkitystä nimenomaan aikuisten suun terveydenhuollon palvelujen saatavuudelle, koska suuri osa aikuisväestöstä käyttää nimenomaan yksityisiä suun terveydenhuollon palveluja. Jos ajatellaan sitä mallia, joka nyt meillä tässä sote-uudistuksessa nimenomaan hammashoidon osalta on, niin näiden korvausten lakkauttamisella saattaa todellakin olla vaikutusta siihen, että nimenomaan julkisten suun terveydenhuollon palvelujen kysyntä lisääntyy ja paine näihin palveluihin kasvaa, ja on kuitenkin hyvin todennäköistä, että yksityiset, täysin korvaamattomat palvelut säilyvät, ja meillä on vaarana, että palvelut ikään kuin eriytyvät ja tulee kahden tason palveluita: ne, jotka potilaat maksavat täysin itse ja jotka ovat vain sitten hyvätuloisille mahdollisia, ja sitten ne palvelut, jotka ovat ruuhkaisia ja joissa kuitenkin nykytilaan, nykyisiin terveyskeskusmaksuihin nähden potilaan maksusuosus on korkeampi, koska tämä toteutetaan kustannusneutraalisti. Eli huoleni kohdistuu nimenomaan tähän suun terveydenhuoltoon.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

15.26 **Ilkka Kantola sd:** Arvoisa puhemies! Lakiesityksestä on käyty laaja lausuntokierros ja lausunnoissa on kiinnitetty huomiota moniin yksityiskohtiin, jotka liittyvät siihen, miten tämä uudistus mahdollisesti tulee vaikuttamaan. Useat kuulluista tahoista katsoivat, että hoito- ja tutkimuskorvausten lakkauttaminen heikentäisi asiakkaiden mahdollisuuksia käyttää yksityisiä terveyspalveluja ja lisäisi asiakkaiden hakeutumista julkiseen terveydenhuoltoon, mikä puolestaan pidentäisi hoitajonoja ja saattaisi heikentää palvelujen saatavuutta ja laatua. Tätähän itse asiassa referoidaan hallituksen esityksessäkkin — arvioidaan, että tämä saattaa olla yksi seuraus — ja jo aikaisemmassa esityksessä valinnanvapaudesta on pohdittu erityisesti suun terveydenhuollon osalta, että asiakkaiden hakeutuminen hammashoitoon saattaa muodostaa pitkiä jonoja ja palveluiden saatavuus heikkenee tämän johdosta.

Sinänsä monikanavarahoituksesta luopuminen on ollut varmasti kaikkien puolueiden yhteisellä agendalla, jotta järjestelmä selkeytyy ja saadaan palvelut sitä kautta paremmin turvatuksi, mutta tässä uudistuksessa vaarana on se, että rahat eivät riitä siihen potilasmäärään, joka nyt hakeutuu tähän uuteen palvelujärjestelmään, kun Kela-korvaukset poistetaan.

Sinänsä on mielenkiintoista, että noin 14—16 prosentin rahoituksella saadaan aikaan 100 prosentin terveyspalvelujen käyttö, kun kansalaiset laittavat yksityisiin terveyspalveluihin omaa rahaa niin paljon. Puhutaan paljon vivuttamisesta investointipuolella: pieni osa julkista rahaa tuottaa valtavan suuren investoinnin. Samalla tavalla on tähän asti toiminut tämä yksityinen terveydenhuolto: pieni osa julkista rahaa tuottaa merkittävän palvelun, kun ihmiset käyttävät yksityistä rahaa.

On selvää, että eteenpäin tässä on mentävä ja monikanavarahoituksen ongelmat tunnistetaan, mutta nyt täytyy huolehtia siitä, että rahaa riittää sinne julkiselle puolelle palveluihin.

Puhemies Paula Risikko: Ministeri Mattila, 1 minuutti, olkaa hyvä.

15.28 **Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin on todettava, että tässä uudistuksessa sote-valmistelu on ministeri Saarikon sektorilla ja maakuntaudistuksen valmistelu ministeri Vehviläisen sektorilla. Tämä on niitä liitännäisiä, jotka tulevat sitten minun valmisteltavakseni.

On totta, että tämä on maakuntaudistukseen liittyvä eikä sitä lainsäädäntöä ole tässä talossa saatu vielä valmiiksi, mutta toisaalta minusta olisi myöskin hyvin kummallista olla valmistautumatta edes ajatuksen tasolla siihen. Maakuntaudistusta on jo hyvin pitkälle näitten vuosien aikana valmisteltu, ja myöskin tässä talossa valiokunnissa sen käsittely on hyvin pitkällä.

On totta juuri se, mitä, edustajat Räsänen ja Kantola, tuossa toitte esille myöskin lausuntopalautteitten kautta. Kiitos puheenvuoroista, nämä huolenaiheet varmasti nousevat myös valiokunnassa, ja näin ajattelen myös itse, että totta kai hoitoonpääsy pitää turvata myös siellä hammashoidossa, saati muualla.

Mutta mitä sitten asiakasmaksuihin tulee, kannatan ehdottomasti ministeri Saarikon esitystä asiakasmaksulaiksi. Me tarvitsemme siihen lakiin ehdottomasti uudistuksen. Huomauttaisin myöskin, että jo tällä hetkellä mielestäni asiakasmaksulakia voitaisiin käyttää ehkä hieman tehokkaammin siinä tapauksessa, kun on kysymys hyvin vähävaraisista kuntoutujista tai hoitoa tarvitsevista henkilöistä.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle potilasvakuutuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi Hallituksen esitys HE 298/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveystieteiden valtiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.30 **Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähetekeskustelussa on siis hallituksen esitys laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Tässä ehdotetaan säädettäväksi laki liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta ja samalla ehdotetaan kumottavaksi liikennevahinkolautakunnasta annettu laki. Tarkoituksena on, että liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta yhdistyisivät ja uuden lautakunnan nimeksi tulisi siis liikenne- ja potilasvahinkolautakunta. Tämän tehtävänä olisi antaa ratkaisusuosituksia ja lausuntoja yksittäisissä liikennevakuutuslain, liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain ja potilasvahinkolain mukaisissa korvausasioissa. Lisäksi se antaisi tarvittaessa myös yleisiä mainittujen lakien soveltamista koskevia suosituksia.

Liikenne- ja potilasvahinkolautakunnan tehtävät ja toimivalta vastaisivat muutoin nykyisiä lautakuntia, mutta liikennevakuutusasioissa lautakunnan toimivalta laajenisi liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta annetun lain perusteella korvattavaan kuntoutukseen.

Lautakunnassa olisi päätoiminen puheenjohtaja, joka vastaisi hallinnosta ja toiminnan kehittämisestä. Lisäksi lautakuntaan nimettäisiin päätoiminen varapuheenjohtaja. Lautakunnassa olisi kaksi osastoa, joista toinen käsitelisi liikennevahinkoasioita ja toinen potilasvahinkoasioita. Lautakunnan toimikautta pidennettäisiin nykyisistä liikennevahinkolautakunnan ja potilasvahinkolautakunnan kolmen vuoden toimintakausista viiteen vuoteen, ja puheenjohtaja ja päätoiminen varapuheenjohtaja asetettaisiin tehtäviinsä toistaiseksi.

Muutosten tavoitteena on parantaa lautakuntien toimintaedellytyksiä luomalla isompi organisaatio, joka pystyisi paremmin mukautumaan työmäärissä tapahtuviin vaihteluihin ja parantamaan sähköistä palvelua. Tarkoituksena on myös yhdenmukaistaa...

Puhemies Paula Risikko: Ministeri, anteeksi keskeytys, mutta nyt varmasti esittely on meneillänsä tuosta kohdasta 8, kun nyt ollaan vasta kohdassa 7 eli potilasvahinkolaki. Mut-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

ta tehdään sillä tavalla, jos salille sopii, että puhukaa tämä loppuun, mutta sitten tämä potilasvahinkolaki esitellään myöskin perätysten.

Pyydän anteeksi, mutta kiitoksia joustavuudesta. — Siis tarkoituksena on yhdenmukais-
taa lautakuntia koskevaa hallinnollista sääntelyä. Muutos koskisi vain lautakuntien hallin-
nollista yhdistämistä, eikä sillä olisi vaikutusta ratkaisutoimintaan. Lautakuntien yhdistä-
minen myös kokoaisi samaan organisaatioon entistä enemmän vahingonkorvausoikeuden
sekä eri lääketieteen alojen, kuten ortopedian ja neurologian, asiantuntemusta. Lisäksi yh-
distäminen lisäisi potilas- ja liikennevakuutuksiin erikoistuneiden asiantuntijoiden yhteis-
työtä ja varmistaisi, että lain soveltaminen ja lääketieteelliset tulkinnat olisivat soveltuvin
osin yhdenmukaisia.

Esityksessä ehdotetaan, että liikennevakuutuslakiin ja Liikennevakuutuskeskuksesta an-
nettuun lakiin tehtäisiin muutamia lainsäädäntötekniisiä tarkistuksia. Myös liikennevakuu-
tuslakiin ehdotettavat muutokset liittyvät lautakuntien yhdistämiseen. Myös eräisiin mui-
hin lakeihin tehtäisiin lautakuntien yhdistämisestä johtuvat muutokset. Uuden lautakun-
nan ja siihen liittyvien lainmuutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021, ja muut esityk-
sessä ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Puhemies Paula Risikko: Nyt koska edustaja Ronkainen on varannut tähän asiaan pu-
heenvuoron, niin mikäli haluatte käyttää tässä puheenvuoron, olkaa hyvä.

15.33 Jari Ronkainen ps: Arvoisa puhemies! Hallituksen esityksessä esitetään yhdistet-
täväksi potilasvahinkolautakunta ja liikennevahinkolautakunta. Kysyisin kuitenkin, kuin-
ka mielekästä ylipäätään on pitää vakuutusjärjestelmässä muutoksenhakulautakuntia, joi-
den ratkaisusuositukset eivät kuitenkaan millään muotoa sido vakuutuksenantajia. Toisaal-
ta jos muutoksenhakulautakunnilla on merkitystä, miten hallitus voi olla esittämättä sidon-
naisuusilmoitusvelvollisuutta lautakuntien jäsenille siitä huolimatta, että sosiaali- ja ter-
veysvaliokunta on mietinnössään sitä ehdottanut?

Korkein oikeus teki taannoin hallitukselle esityksen sellaisen riippumattoman lääkäri-
elimen perustamisesta, joka antaisi korkeimmalle oikeudelle asiantuntijalausuntoja. Tä-
män lakiehdotuksen jälkeen on ainakin oikeusministeri Häkkänen tässä salissa pitänyt hy-
vänä esitystä, ja ei ainoastaan korkeinta oikeutta vaan myös alempia oikeusasteita koskien.

Kysyisin: miksei tällaista ulkopuolista, riippumatonta lääketieteellistä asiantuntijaelintä
käytettäisi myös muutoksenhakulautakuntien asiantuntijatarpeisiin? Näin muutoksenha-
kulautakunnilla ei olisi tarvetta ylläpitää pysyviä asiantuntijoita tai käyttää ulkopuolista
asiantuntemusta, vaan ne voisivat keskitetysti nojata aidosti riippumattomaan asiantunti-
joiden raatiin, joka olisi samalla riita-asioissa oikeudelle lausunnon antava asiantuntija-
elin. Mitä mieltä olette, ministeri?

Puhemies Paula Risikko: Haluaako ministeri vastata tähän kysymykseen?

15.35 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin si-
donnaisuusilmoitusvelvollisuudesta, joka on jossakin mietinnössä mainittu: En tarkkaan
ottaen saanut selvää, missä mietinnössä — tähän on lähdössä vasta valiokuntaan mie-
tintöä varten. Mutta eihän mitään ajatusta ole koskaan kielletty pohtimasta siitä, miten voi-
tasiin oikeusvarmuutta parantaa.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Sitten vakuutusosoikeusjärjestelmä kuuluu kylläkin juuri oikeusministeri Häkkäselle ja hänen vastattavakseen.

Mutta mitä tulee sitten näihin lääkärinlausuntoihin: Arkikielessä puhutaan vakuutusosoikeuden lääkärijärjestelmästä, jollaista järjestelmää ei sinänsä ole, vaan on sitten niitä vakuutuksen päätöksiä, mutta nythän on sitten asetettu toimiteliin pohtimaan, miten voitaisiin lisätä kansalaisten luottamusta, ja minusta se on juuri se peruskysymys, että miten luottamusta syntyy, mikä on se tekijä, ja tätä parhaillaan pohtii tämä asetettu toimikunta, joka vielä jatkaa työtänsä.

Puhemies Paula Risikko: Sitten jos saataisiin esittely tuohon kohtaan 7, potilasvakuutuslaki.

15.36 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila (esittelypuheenvuoro): Pahoittelen vielä tätä sekaannusta. Nyt siis potilasvakuutuslaki ja siihen liittyvät lait:

Ehdotetaan säädettäväksi potilasvakuutuslaki, jolla korvataan nykyinen potilasvahinkolaki. Lailla uudistettaisiin nykyisen potilasvakuutusta koskevan lainsäädännön rakenne kokonaisuudessaan. Tavoitteena on lisäksi poistaa eräitä lainsäädännössä ilmenneitä puutteita. Ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja osin parantaisivat vakuutuksenottajien sekä vahinkoa kärsineiden asemaa ja oikeuksia. Tavoitteena on, että lainsäädännöstä kävisivät selkeästi ilmi eri osapuolien oikeudet ja velvollisuudet. Lakia valmistellut työryhmä on kiinnittänyt erityistä huomiota vahinkoa kärsineiden asemaan, ja ehdotetut muutokset selkeyttäisivät ja osin parantaisivat vakuutuksenottajien sekä vahinkoa kärsineiden asemaa ja oikeuksia.

Esitys ei sisällä merkittäviä muutoksia potilasvakuutuksen perusrakenteeseen, kuten soveltamisalaan, vakuuttamisvelvollisuuteen tai toimeenpanoon. Potilasvakuutuslaki koskisi, kuten potilasvahinkolaki, Suomessa annetun terveyden- ja sairaanhoidon yhteydessä potilaalle aiheutuneen henkilövahingon korvaamista potilasvakuutuksesta. Lain alueellista soveltamisalaa laajennettaisiin koskemaan eräissä erityistilanteissa myös Suomen rajojen ulkopuolella annettavaa hoitoa.

Korvattavia vahinkoja koskevaa sääntelyä laajennettaisiin siten, että kehoon asennettavista laitteista, kuten tekonivelistä, aiheutuva henkilövahinko korvattaisiin edellyttäen, että laite ei ole ollut niin turvallinen kuin on ollut aihetta olettaa. Lisäksi potilasvahingon vuoksi tarpeellinen ammatillinen kuntoutus tulisi korvattavaksi. Ehdotus ei sisällä muilta osin vahinkojen korvaamiseen liittyviä merkittäviä muutoksia.

Korvausmenettelyä koskevia säännöksiä täsmennettäisiin eräiltä osin. Lakiin lisättäisiin muun muassa säännös päätösten perustelemisesta. Potilasvakuutuksen toimeenpanojärjestelmään ehdotetaan tehtäväksi lisäksi eräitä muutoksia, joiden tarkoituksena on muun muassa varmistaa lainsäädännön perustuslainmukaisuus.

Esityksessä ehdotetaan myös säädettäväksi laki Potilasvakuutuskeskuksesta. Laissa säädettäisiin vakuutusyhtiöiden velvollisuudesta kuulua keskukseen, keskuksen toiminnan rahoittamisesta ja hallinnosta.

Potilasvakuutuslain ja vakuutusoppimuslain keskinäistä soveltamisalaa selkeytettäisiin. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettavaksi liikennevakuutuslakia, työntekijän eläkelakia, yrittäjän eläkelakia, merimieseläkelakia, maatalousyrittäjän eläkelakia, julkisten alojen eläkelakia sekä vakuutusyhtiölakia. Lakien on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2021 alusta.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Puhemies Paula Risikko: Puhujalistaan.

15.39 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi on kyllä tuotava esiin hämmästykseni: En muista koskaan oman kansanedustajaurani aikana, että ministeri esittelisi eduskunnalle päiväjärjestyksestä poikkeavaa lakia, siis väärää lakiesitystä. Ministeri Mattila, aivan varmasti kysymyksessä on inhimillinen erehdys, mutta siitä huolimatta meidän kansanedustajien on tässä salissa istuessamme voitava aina luottaa siihen, että ministeri pysyy esityslistalla ja tuo sen lakiesityksen sisällön meille keskusteltavaksi, mikä päiväjärjestyksessä on annettu. Emme voi ajatella, että laki kuin laki — potilasvahinkolautakuntalaki, potilasvakuutuslaki. Kyllä se on aina laki, jota me kulloinkin käsittelemme. Puhemies, menettelitte aivan oikein, kun annoitte ministerille mahdollisuuden tämän erheensä korjata.

Arvoisa puhemies, sitten asiaan:

Tämä hallituksen esitys uudeksi potilasvakuutuslaiksi on kannatettava ja tarpeellinen, ja korvatessaan nykyisen vanhaksi käyneen potilasvahinkolain se selkeyttää potilasvakuutusjärjestelmää ja parantaa vakuutuksenottajien ja vahinkoa kärsineiden asemaa ja oikeusturvaa.

Potilasvakuutukseen sovellettavien vakuutus sopimuslain säännösten kirjoittaminen lakiin ja vakuuttamisvelvollisuuden laiminlyöntimaksun siirto Valtiokonttorille ovat nekin kannatettavia uudistuksia.

Potilasvahinkoturvan maltillinen kansainvälistäminen eli soveltaminen myös ulkomaille annettuun hoitoon on myös oikea avaus. Kyseessä ovat kasvavat kansainväliset markkinat, joilla olemme sekä palveluiden tarjoajina että niitä tarvitsevina mukana. Joidenkin toimien toteuttaminen ulkomailla voi olla kustannustehokasta, mutta se edellyttää ihmisten turvaamista, aivan kuten tässä esityksessä on oikeasuuntaisesti tehty.

Joten, puhemies, näin puheenvuoroni päätteeksi päädyin antamaan kehuja ja kannustuksen sanoja hallitukselle ja tässä tapauksessa esittelevälle ministeri Mattilalle.

15.41 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Potilasvakuutusjärjestelmä on tärkeä sekä potilaiden että palvelujen tuottajien kannalta, ja tämä esityskokonaisuus mielestäni vaikuttaa varsin kannatettavalta. Se sisältää selvennyksiä ja täsmennyksiä voimassa olevaan lainsäädäntöön, ja ymmärtääkseni se kaikkein keskeisin konkreettinen ehdotus potilaiden ja vahinkoa kokeneiden kannalta on se, että henkilövahinko jatkossa korvattaisiin nimenomaan potilasvakuutuslain perusteella nykyisestä poiketen myös silloin kun se on aiheutunut potilaaseen kiinteästi asennetun terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen viasta. Eli näissä tilanteissa potilas voisi saada korvauksen nimenomaan potilasvakuutuksesta, eikä enää tarvitsisi turvautua tuotevakuutukseen niin kuin tällä hetkellä. Tällaisiahan käytännössä ovat esimerkiksi implanttien, tekonivelten tai vaikkapa tahdistimien viat ja niistä aiheutuvat henkilövahingot.

Yritin tästä hallituksen esityksestä kaivaa sellaista tietoa, että minkä verran näitä korvauksia esimerkiksi vuosittain nimenomaan tämän tuotevastuuvakuutuksen kautta anotaan tai saadaan, eli mikä on se volyyymi, joka nyt siirtyisi tuonne potilasvakuutuksen puolelle. Että jos osaatte tähän vastauksen antaa, olisin kiitollinen. Toki se on varmasti asia, joka siten myös valiokunnassa kannattaa selvittää.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

15.43 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämän lakiesityksen tavoitteena on selkeyttää ja osin parantaa vakuutuksenottajien sekä vahinkoa kärsineiden asemaa ja oikeuksia — erittäin tarpeellinen uudistus.

Hyvää on myös se, että korvattavia vahinkoja koskevaa sääntelyä laajennetaan. Esimerkiksi potilasvahingon vuoksi tarpeellinen kuntoutus tulisi jatkossa korvattavaksi, ja tämäkin on erittäin tärkeä muutos.

Arvoisa puhemies! Potilasvakuutuslaki on siis tärkeä asia, mutta vähintään yhtä tärkeää olisi huolehtia potilas- ja asiakasturvallisuudesta niin, ettei pääsisi näitä vahinkoja ollenkaan syntymään. Potilasvakuutuslain lisäksi meidän tulisikin enemmän kiinnittää huomiota kokonaisvaltaisesti potilas- ja asiakasturvallisuuteen. Tämä on niin tärkeä asia, että katson, että tämä on hyvä kohta muistutella myöskin tästä asiasta, sillä viime aikoina on kyllä tullut melko paljon esille potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyviä epäkohtia esimerkiksi ikäihmisten palveluissa ja myöskin vammaisten palveluissa. Ensisijaista olisikin kehittämistyön ja ennaltaehkäisyyn vahvistaminen sekä turvallisuuden ja laadun varmistaminen, ja panokset pitäisi satsata myöskin tälle puolelle voimallisesti.

Mielestäni Suomi tarvitsisi vahvan kansallisen toimijatahon, jonka tehtävänä olisi potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistaminen. Meidän tulisi kehittää myöskin laaturekisterit ja asiakkaille selkeät mittarit koetun laadun sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden vertailulle. Palveluiden laadunvalvonnan resurssit tulisi varmistaa nykyistä paremmin, sillä sekä Valviran että aluehallintovirastojen resurssit ovat aivan liian niukat tällä hetkellä, ja oma-valvonta ei kyllä ole riittävä toimenpide potilasturvallisuuden ja kokonaislaadun varmistamiseksi.

Aivan lopuksi, arvoisa puhemies: Turvallisuuskeskustelua pitäisi laajentaa terveydenhuollon palveluista myös sosiaalipalveluihin, koska esimerkiksi vammaisten ja ikäihmisten palvelut ovat usein siellä sosiaalipalveluiden puolella. Siksi olen itse miettinyt, pitäisikö meidän puhua enemmän potilas- ja asiakasturvallisuudesta eikä pelkästään potilasturvallisuudesta.

Puhemies Paula Risikko: Haluaako ministeri vastata? — 1 minuutti.

15.46 Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila: Arvoisa puhemies! Ensinnäkin näihin summiin: Todellakaan en pysty nyt sanomaan, mitä summia täällä liikkuu. Varmasti niitä liikkuu, mutta emmeköhän löydä jostakin nämä luvut teille, edustaja Räsänen.

Sitten edustaja Mäkisalo-Ropposelle: Asiakasturvallisuus ja hoitoturvallisuus ovat hyvin pitkälti hoitajien käsissä, ja hoivayksiköt palvelurakenteissa ovat enemmän siellä ministeri Saarikon tontilla. Mutta niiltä osin, että vastaan työsuojelusta, sanon, että on erittäin tärkeää, että se työpaikka on myös työntekijän kannalta turvallinen ja luotettava niin fyysiseltä kuin myös psykososiaaliselta kuormitukseltaan, koska kyllä potilaiden ja asiakkaiden turva on viime kädessä se hyvinvoiva hoitaja, lääkäri, sosiaalityöntekijä. Tiedän, että tätä työtä on tehty ministeri Saarikon kabinetissa. Myös työsuojelun osalta on tehty suosituksia omalla puolellani. Myös edellisillä hallituskausilla on tehty suuntaviivoja, ohjeistuksia ja strategisia ohjelmia, ja varmaan tämä työ edelleen jatkuu.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveystieteiden valiokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 299/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin liikenne- ja viestintävaliokuntaan.

[Keskustelu asiasta käytiin päiväjärjestyksen 7. asiakohdassa.]

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 279/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.48 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Meillä on käsittelyssä tänään esitys osakesäästötileistä, ja olen tyytyväinen, että tämä esitys on eduskuntaan saatu, ja tyytyväinen myös siitä, että tätä osakesäästötilien Suomeen saamista on ajettu vahvasti myös opposition joukoista ja se on saanut myös sieltä tukea, sillä tämä on hyvä asia kyllä ihan jokaiselle suomalaiselle. Yhtenä esimerkiksi kristillisdemokraattien edustaja Östman on tehnyt esityksiä osakesäästötilien käyttöönotosta Suomessa. Tämä on varmasti monelle ihan myönteinen, tervetullut asia.

Sijoittajat voisivat siis tämän lainsäädännön voimaan tultua avata osakesäästötilejä vuodesta 2020 alkaen, ja näille tileille voisi siirtää rahaa enintään 50 000 euroa. Ehkä tässä keskustelussa, jota sitten osan puolesta on esillä pidetty, on annettu väärin ymmärtää, että pitäisi olla 50 000 euroa rahaa. Tämä ei tietysti pidä paikkaansa, vaan se on tuolle tilille siirron enimmäismäärä. Tälle tilille voi siirtää ihan tavallinen suomalainen ihminen hyvin pieniä, kohtuullisia rahasummia ja kartuttaa tätä kautta sitten omaa varantoaan.

Tavoitteena on siis edistää ennen muuta piensijoittajien aktiivista säästämistä ja sijoittamista. Sen takia uskonkin, että tänään tämä esitys tulee saamaan myös vasemmistopuolueiden taholta ihan hyvää, vahvaa tukea, sillä en usko, että kenelläkään on piensijoittajien tilanteen parantamista vastaan mitään. Samalla edistetään myös suomalaisten yritysten mahdollisuuksia saada lisää pääomia. Tämä edistää pääomien tarjontaa siis myös yrityksille.

Osakesäästötili on varmasti hyvä uutinen monelle tavalliselle suomalaiselle, joka on miettinyt, minne voisi laittaa pieniä, niin sanotusti sukanvarteen jääviä rahoja. Kaikilla sii-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

hen ei toki Suomessa ole mahdollisuutta, mutta yhä useammalla on, ja on hyvä, että tällä esityksellä nämä piensäästäjät pääsevät samalle viivalle varakkaampien sijoittajien kanssa. Tilille tulisi siis sijoitusrahastojen verokohtelu, eli osingot ja osakkeiden arvonnousu kasvattaisivat tilin varallisuutta, ja verot maksettaisiin sitten siinä vaiheessa, kun varoja otettaisiin sieltä pois.

Itse toivon, että tämän uudistuksen avulla yhä useampi ihan tavallinen suomalainen innostuisi säästämään ja myös sijoittamaan ja ennen muuta sijoittamaan kotimaisiin yrityksiin. Tämä on win-win-tilanne ihan jokaiselle suomalaiselle, kun tämä juttu saadaan hyvin toimimaan. Piensijoittamisen yleistymisen olisi varmasti myös piristysruiske meidän omalle pörssillemme.

Tässä esityksessä siis tuottoja verotettaisiin niin, että asiakas maksaisi sijoitusten tuotoista veroa siinä vaiheessa, kun hän nostaa tililtä rahaa. Tuotto olisi verotettavaa pääomatuloa tässä vaiheessa. Toisin sanoen veroa ei menisi siinä vaiheessa, kun tilillä käytäisiin arvopaperikauppaa ja siitä syntyisi myyntivoittoja. Tämä on se idea, millä tavalla tuodaan ne tavalliset, pienet suomalaiset piensijoittajat samalle viivalle varakkaampien, suursijoittajien kanssa. Tämä on yhdenvertaisuuskysymys ja myös oikeudenmukaisuuskysymys.

Tässä esityksessä samalla muuttuu säästöhenkivakuutusten, kapitalisaatiosopimusten ja ei-verotuettujen vapaaehtoisten määräaikaisten eläkevakuutusten verotus. Sitä muutetaan niin, että se vastaa tulevaisuudessa näiden osakesäästötilien verotusta.

Pidän tätä erinomaisena uutisena tavallisille suomalaisille ihmisille. Annetaan heillekin mahdollisuus vaurastua ja kerätä ehkä sukanvarteen tulevia unelmia toteuttaakseen. Tämä siis lähtee liikkeelle hyvinkin pienillä sijoituksilla. Ei tarvita 50 000:ta euroa, mikä on siis maksimi tuolle tilille, vaan sinne voi siirtää muutamista kymmenistä euroista, sadoista euroista ylöspäin sen verran kuin tilanne kulloinkin antaa mahdollisuuden.

Tämä on hyvä uudistus.

15.53 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin kokoomuksen edustaja Heinenen kertoi, perehdyin tähän aiheeseen jo viime syksynä, minkä jälkeen jätin toimenpidealoitteen sijoitustilin luomisesta Suomeen, ja siksi iloitsen kyllä tästä, että hallitus on esittämässä ratkaisun tuomalla lakimuutoksen eduskunnan käsittelyyn.

Nimittäin tosiasia on se, että mikäli suomalaisilla olisi mielekkäämpi ympäristö sijoittaa, se lisäisi varallisuutta ja tukisi lisääntyneiden pääomien myötä kasvua kotimaisissa yrityksissä. Vastaava järjestely kuin hallituksen esittämä sijoitustilihän on olemassa Ruotsissa ja Norjassa. Tällä hetkellä piensijoittaja joutuu maksamaan pääomaveroa jokaisen myynnin yhteydessä, vaikka tarkoituksena olisi vain muuttaa sijoituskohdetta.

Vuoden 2017 lopussa suomalaisia pörssiosakkeita omistavia kotitalouksia, arvo-osuustilejä, oli noin 800 000. Vuoden 2017 lopulla kotitalouksien rahoitusvaroista talletuksia oli 86,1 miljardia euroa, pörssiosakkeita 38,5 miljardia euroa ja rahasto-osuuksia 24,3 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Nämä varat voisi suunnata tuottavampiin kohteisiin. Sijoittamisesta tulee tehdä kannattavampaa piensijoittajan näkökulmasta. Sijoittamisen hyödyt ulottuvat koko yhteiskuntaan. Suomalaisethan ovat kansainvälisessä vertailussa olleet huonoja sijoittajia. Sijoittamisen hyödyt ovat kuitenkin kiistattomia yksityishenkilön, suomalaisten yritysten ja yhteiskunnan näkökulmasta. Yksityishenkilöiden lisääntyvä varallisuus tuo verotuloja yhteiskunnalle, ja lisääntyvät pääomat lisäävät taas yritysten mahdollisuuksia teh-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

dä investointeja ja työllistää. Siksi on tärkeää, että Suomeen luodaan kannustavampi ilma-
piiri piensijoittajille.

Tavallisen piensijoittajan osakesäästämistä verotetaan huomattavasti raskaammin kuin sijoitusrahastoja ja muita sijoitustuotteita. Vastaaviin veroetuihin pääsee myös erilaisilla kapitalisaatiosopimuksilla ja vakuutuskuorilla, jotka ovat kuitenkin piensijoittajan näkökulmasta erittäin kalliita. Piensijoittajan kohtelu ei ole tällä hetkellä yhdenvertaista suursijoittajien kanssa, joilla on paremmat mahdollisuudet varallisuuden hoitoon. Yleishyödyllisiksi luokitellut yhteisöt, kuten eri säätiöt, ammattiliitot ja eläkeyhtiöt, eivät maksa sijoitustuotoistaan veroja ollenkaan. [Timo Harakka: Sehän voidaan muuttaa!]

Muissa Pohjoismaissa suhtaudutaan piensijoittajiin eri tavalla. Ruotsissa piensijoittajilla on jo viisi vuotta ollut mahdollisuus sijoittaa investeringssparkonto-tilin kautta. Tällaisella sijoitussäästötilillä olevien yksittäisten sijoitusten myynnin yhteydessä maksettavan pääomaveron sijaan maksetaan vuosittain pääomaveroa keskimääräisen tilillä olevan pääoman laskennallisesta tuotosta. Näin piensijoittaja voi muuttaa omistuksiaan ketterästi ilman raskasta pääomaverotusta jokaisen myynnin yhteydessä. Norjassa vastaava järjestelmä on otettu käyttöön viime vuoden syyskuussa.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä sijoitussäästötili on Suomessakin muun muassa yleistä eläkesäästämistä laajempi vaihtoehto ja kannustaa myös pieni- ja keskituloisia kansalaisia säästämiseen ja sijoittamiseen. Edellä olevan perusteella kannatan lämpimästi hallituksen esitystä.

15.58 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kansankapitalismi, sehän olisi hieno juttu. Jolloin täytyy miettiä, että mikä sitä aidosti estää. Miksi on niin kuin edustaja Östman tuossa sanoi, että melko harva suomalainen sijoittaa osakkeisiin? [Li Andersson: Ihmisillä ei ole rahaa!] Miksi tavallinen virtanen ei omista osakkeita? Hänellä on keskimäärin pankissa 5 000 euroa rahaa ja kymmeniätuhansia asuntolainaa. Vaikeaa osakkeiden omistaminen ei ainakaan ole, sillä nykyiselläänkin verkkopankin arvo-osuustilin perustamiseen menee enintään vartti. Tästä on tuoretta kokemusta, sillä perheenjäsen avasi tilin ja osti ensimmäiset osakkeet ihan lounastunnin aikana. Kenties jotain tekemistä asialla on sen kanssa, että ihmisillä ei kerta kaikkiaan ole riittävästi rahaa sijoittaa. Neljä viidestä suomalaisesta ei omista yhtään osaketta, ja näistä omistajistakin suurin osa omistaa vain yhtä osaketta, tyypillisesti puhelinosaakkeen perua puhelinyhtiön osaketta.

Osakesalkku — useampi kuin kolme osaketta — on vain neljällä prosentilla suomalaisista, ja heitä varten nyt esitetään uutta verotukea. Tätä hyväosaista joukkoa varten pitäisi nyt veronmaksajien auttaa summalla, joka valtiovarainministeriön laskelmien mukaan tulee kustantamaan 160 miljoonaa euroa joka vuosi. Hyvä, tarkoitushan ei ole auttaa vain näitä tämän hetken hyväosaisia vaan auttaa kaikkea kansaa vaurastumaan. Miksi kukaan sitä haluaisi estää? Ei kukaan, mutta se väite ei ole totta, että salkun omistajien määrä dramaattisesti kasvaisi tällaisellakaan verohäpäkkeellä. Jos tämä omistajien määrä kaksinkertaistuisi, se olisi silti 8 prosenttia suomalaisista. Kertokaa, mistä tuo 92 prosenttia suomalaisista joutuisi luopumaan, jotta 8 prosenttia suomalaisista saisi verotukea. Mistä tuo 160 miljoonaa siis leikataan? Leikataanko osakesijoittajien tuki eläkkeistä, leikataanko osakesijoittajien tuki opintorahasta, leikataanko osakesijoittajien tuki toimeentulotuesta, vai otetaanko lisää velkaa, jotta saadaan tukea osakesijoittajia?

Mutta kun sekään ei pidä paikkaansa, että osakesijoittajien määrä lisääntyisi. Ruotsi on tästä hyvä esimerkki: ISK-tilit ovat olleet huippusuosittuja. Viiden vuoden jälkeen niitä oli

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

avattu 2,2 miljoonaa kappaletta, ja niillä oli sijoitusvarallisuutta euroiksi muutettuna 70 miljardia. Mutta samaan aikaan Tukholman pörssiin sijoittaneiden osuus väestöstä on laskenut, edustaja Östman, 19:stä 18 prosenttiin — siis vähentynyt. Osakesijoittajien määrä on pienempi vuonna 2017 kuin vuonna 2011, vaikka väkiluku on lisääntynyt. Riksrevisioiden eli valtion tilintarkastajat on laskenut, että veronmenetykset 2012—2017 ovat 4 miljardia euroa euroiksi muutettuna. Tämä siis entistä pienemmällä sijoittajamäärällä.

Uskallan väittää, että osaketili — tämä kaikille avattava verosuunnittelu, koko kansan kapitalisaatiosopimukset — ei lisää niiden kotitalouksien määrää, jotka sijoittavat osakkeisiin. Sen sijaan hyvätuloinen perhe, kuten vaikka omani, perustaa viisi osaketiliä niin lapsille kuin aikuisille. Enkä millään ymmärrä, miksi minä ansaitsisin 250 000 euron verotto-muushyödyn.

Veropohjan rikkominen ei siis ole oikea ratkaisu. Mikä on vaihtoehto? Vastuullinen verolinja on tiiviit pohjat, matalat kannat. Miten päästäisiin siis siihen, että edistetään piensijoittajan asiaa siten, että valtio saa lisää verotuloa eikä menetä verotuloa? Ongelmahan on epäoikeudenmukainen verokohtelu. Piensijoittaja maksaa 25,5 prosenttia osinkoveroa, kun taas suuret sijoittajat, esimerkiksi ulkomaalaiset sijoitusyhtiöt, nolla prosenttia. Vastuullinen ratkaisu on laskea piensijoittajien osinkoveroa samalla kun se rahoitetaan nolloverotettujen osinkojen pienellä lähdeverotuksella. Esimerkiksi 5 prosentilla saadaan 400 miljoonaa verotuloa. Emme menetä verotuloja veropohjaa rikkomalla vaan saamme lisää verotuloja veropohjaa tiivistämällä, ja samalla tästä tehtäisiin aidosti kannattavaa piensijoittajalle, tavalliselle virtaselle. Samalla verojärjestelmään ei tehdä lisää aukkoja eikä lisää monimutkaistuksia.

Kapitalisaatiosopimusten ja vakuutuskuorten verohyödyt täytyy lopettaa eikä yrittää houkutellessa kaikkea kansaa niitä hankkimaan. Tästä syystä osaketili on asia, jota Suomi ei tarvitse. Sen sijaan tarvitsemme vastuullista verolinjaa: tiiviit pohjat, matalat kannat.

16.03 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tuossa edellä kyllä mielestäni edustaja Harakka piti aika perusteellisen puheenvuoron ja hyvin perustellun puheenvuoron myös. Minä kyllä toivoisin vielä sellaista ajattelua, että voitaisiin näistä näkövinkkeleistä tätä kokonaisuutta ajatella. Nimittäin ainakin minä haluaisin suosia sen tavallisen virtasen mahdollisuuksia osakesijoittaa, ihan sen tavallisen ihmisen, jolla nyt maailman suurimmat tulot ei ole, mutta sen sijaan en näe hyvänä sitä, että ulkomaiset suursijoittajat maksavat osingostaan nolla.

Meillä on mahdollisuuksia saada yhteisiä verotuloja SDP:n esityksellä lähdeverosta suursijoittajille. Meillä on mahdollista saada sillä noin 400 miljoonaa kerättyä yhteiseen kassaan, ja minun mielestäni se pitäisi ottaa vakavasti ihan siksikin, koska olemme eilen puhuneet muun muassa siitä, että hallitus on esittänyt jälleen kerran kaikkein heikoimpien kimppuun käymistä sillä, että indeksit jälleen kerran leikataan. Jopa rintamalisien indeksit leikataan näennäisten, mitättömien, marginaalisten mukasäästöjen nimissä, ja samaan aikaan jätetään käyttämättä tällaiset mahdollisuudet saada lisää verotuloja verottamalla esimerkiksi ulkomaisten suursijoittajien osinkoja sillä 5 prosentin lähdeverolla, mitä SDP on esittänyt.

Toistan: minä kannatan sitä, että piensijoittajien mahdollisuuksia parannetaan, mutta näen ne vaarat, mitä edustaja Harakka äsken kuvasi, että nämä systeemit toimisivatkin tosiasiaa niin, että ainoastaan kaikkein varakkaimmat niistä hyötyisivät. Tietenkin olisi kyllä syytä vakavasti kurkistaa sitä, mitä Ruotsissa on tapahtunut, mikäli todellakin on ta-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

pahtunut niin, että siellä ei ole määrä lisääntynyt. Se kansankapitalismi — nimenomaan kansankapitalismi, joka on myönteinen asia — ei ole lisääntynyt, vaan päinvastoin sijoittajien määrä on harventunut.

Tämän vuoksi mielestäni meidän tulisi pystyä vastuulliseen keskusteluun ilman mitään sellaista mielikuvaa, että nyt teemme jotain hyvää, emmekä ehkä ymmärräkään, mitä olemme tekemässä, varsinkin kun tiedämme tulevaisuuden haasteet. Meillä tulee edelleen olemaan taloudessa isoja haasteita. Nyt talous on kasvanut, hyvä niin, mutta tulevaisuudessa meillä on paljon vielä mietittävää, miten tämä asia saadaan haltuun. Siksi mielestäni ei pitäisi ainakaan tehdä sellaisia verotukseen liittyviä ratkaisuja, jotka eivät lisää oikeudenmukaisuutta, jotka suosivat vain suurituloisia ja vievät valtiolta verotulopohjaa pois. En minä halua nähdä tilanteita, että jälleen kerran käydään heikompiensaisten kimppuun joittenkin säästölistojen kautta. Edustaja Harakka kysyi siitä, että jos tässä menetetään verotuloja 180 miljoonaa, niin mistä se sitten on pois, leikataanko sitten taas eläkkeitä vai mitä aiotaan tehdä, ja siksi... [Timo Heinonen: Meinaatteko leikata?] — Me emme leikkaisi. Edustaja Heinosellakin on mahdollisuus muuten sitten [Puhemies koputtaa] tulevina päivinä äänestää näitä indeksileikkauksia vastaan, jos te ette niitä kannata. Jos te ette kannata sitä, että rintamalisien indeksileikkaukset tulevat, niin äänestäkää niitä vastaan. [Puhemies koputtaa] — Puhemies, tältä pohjalta.

16.07 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sikäli kuin edustaja Harakka viittasi omassa puheenvuorossaan minuun ja kun samanaikaisesti hänen puolueoverinsa Viitanen puhui tavallisista ihmisistä ja tavallisista virtasista, niin minä haluaisin, että me käymme keskustelua siitä, millainen se tavallinen virtanen voi olla. Se voi olla työntekijä, joka saa 35 000 euroa verotettavaa tuloa vuodessa, tai se tavallinen virtanen voi olla pienyrittäjä, joka tienaa alle 20 000 euroa vuodessa, pienyrittäjä, jolla on hyvä tuote, jolla olisi kehityspotentiaalia, mutta joka tarvitsisi rahoitusta, että saisi kasvua aikaiseksi. Tällä hetkellä meillä on Suomessa 86,1 miljardia euroa, jotka makaavat passiivisena rahana jollakin säästötilillä. Eikö olisi hyvä, että me voisimme auttaa näitä tavallisia virtasia, olkootpa he sitten vaikka pienyrittäjiä? Sosiaalidemokraatit ovat viime aikoina [Puhemies koputtaa] julistautuneet todella pienyrittäjien, heikosti ansaitsevien pienyrittäjien ystäviksi. [Puhemies koputtaa] Toivoisin, että te tukisitte myöskin tätä vaihtoehtoa.

16.08 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Östmanin puheen loppupuoli oli silkkaa rautaista asiaa. SDP todellakin on yrittäjien puolue, ennen kaikkea pienten ja keskisuurten yritysten puolella.

Mutta tuo esimerkki ei sikäli ollut kovin hyvin valittu, että tällä veronvälttelytilillä ei autettaisi näitä pienyrittäjiä saamaan tuotteitaan markkinoille, koska tässähän kuitenkin on kyse pörssi-sijoittamisesta eikä pienten yritysten tukemisesta. Pienyrityksen täytyisi siis ensin listautua pörssiin. Olen samaa mieltä siitä, että tämä 86 miljardia euroa olisi hyvä saada tuottavampaan käyttöön, mutta se syy, miksi se on pankkitileillä, perustuu siihen, että ihmiset kokevat epävarmuutta tulevaisuudestaan. He eivät uskalla sijoittaa. Totta kai osakesijoitukseen sisältyy riski — tämäkin meidän kaikkien täytyy myöntää — ja se tulevaisuuden epävarmuus on nykyisen hallituksen toimesta vain kasvanut.

16.09 **Kari Kulmala sin**: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi muun muassa uusi laki osakesäästötilistä. Osakesäästötilin tavoitteena on edistää piensijoittajien

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

aktiivista säästämistä ja sijoittamista. Samalla edistetään pääomien tarjontaa yrityksille. Jo näillä perusteilla tämä laki on tarpeellinen.

Asiakas voisi siirtää osakesäästötilille rahavaroja, jotka sijoitettaisiin asiakkaan päätöksen mukaisesti edelleen listattujen yhtiöiden osakkeisiin. Asiakas maksaisi sijoitusten tuotoista veroa siinä vaiheessa, kun hän nostaa tililtä rahaa. Tuotto olisi verotettavaa pääomatuloa. Veroa ei menisi siinä vaiheessa, kun tilillä käytäisiin arvopaperikauppaa ja siitä syntyisi myyntivoittoja. Tämä on ero suoriin osakesijoituksiin, joissa veroseuraamus realisoituu voiton tai tappion realisoituessa.

Osakesäästötilille olisi mahdollista siirtää ainoastaan rahavaroja. Osakesäästötili olisi mahdollista avata myös alaikäisille henkilöille. Tilille tehtäviin talletuksiin asetettaisiin 50 000 euron enimmäisraja. Osakesäästötilin tuoton ja tappion tuloverotuksessa noudatettaisiin vastaavia periaatteita kuin vakuutuskuorissa ja sijoitusrahastoissa. Osakesäästötililtä nostettu tuotto luettaisiin nostovuoden veronalaiseksi pääomatuloksi. Verovelvollisen kuollessa tilin arvonnousu otettaisiin huomioon ainoastaan perintöverotuksessa.

Mielestäni tämä on ajankohtainen ja tarpeellinen esitys, enkä näe mitään syytä, miksi tätä ei voitaisi hyväksyä.

16.11 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on monella tapaa looginen jatkumo sille politiikalle, mitä hallitus on harjoittanut tämän vaalikauden aikana. Rahat eivät riitä pienimpiin eläkkeisiin, rahat eivät riitä pitkäaikaistyöttömiin, rahat eivät riitä varhaiskasvatukseen, eivät koulutukseen, mutta rahaa riittää kyllä erinäisiin varakkaita suosiviin veroetuihin — tällä kertaa jopa 160 miljoonan edestä, minkä verran siis hallituksen omassa esityksessä arvioidaan, että tämä tulee tuottamaan tulotappioita valtiolle.

Kuten tässä on monissa hyvissä puheenvuoroissa todettu, tämä ei ole mikään tavallisten virtasten veroetu, vaan tämä on tietenkin tarkoitettu niille, joilla on varaa ylipäättänsä hyödyntää tämänkaltaisia sijoitusinstrumentteja sijoitustoiminnalle. Kuten edustaja Harakkakin omassa puheenvuorossaan toi esille, arviolta neljänneksellä kotitalouksista on rahoitusvarallisuutta alle 2 000 euroa, eli ei näillä kotitalouksilla ole mahdollisuuksia hyödyntää tämänkaltaisia sijoitustilejä tai ylipäättänsä varaa lähteä osakesijoittamiseen, ja sen lisäksi tietenkin, mitä vähemmän säästöjä on, sitä keskeisempi sijoittamiseen liittyvä riski myöskin on ihmisten päätöksille. Eli sen sijaan osakesäästötili rapauttaa veropohjaa, se mahdollistaa myöskin ulkomaille maksettujen tuottojen karkaamisen ylipäättänsä verotuksen piiristä, ja kuten tiedämme Ruotsista, se ei myöskään todennäköisesti tule lisäämään sijoittajien määrää, vaan Ruotsissa kehitys oli sellainen, että jo valmiiksi osakesijoituksia tekevät sitten siirsivät sijoituksiaan näihin ISK-tileihin. Eli siellä se kehitys on ollut jopa sellainen, että sijoittajien määrä on vähentynyt.

Vasemmistoliitonkin kanta on se, että mikäli haluamme tukea piensijoittajia, niin huomattavan paljon järkevämpää olisi tehdä sellainen uudistus, jolla mahdollistetaan pääomaverotuksen pienentyminen pieniä pääomatuloja saaville sijoittajille. Sillä pystyttäisiin myöskin muuttamaan sitä vinoutumaa, mitä Suomessa on pääomaverotuksen osalta, että suuret sijoittajat erinäisten verosuunnittelukeinojen avulla pystyvät sitä omaa veronmaksuaan painamaan hyvin matalalle tasolle, kun taas tavallinen piensijoittaja sitten maksaa pääomaveroa sen 25,5 prosenttia pienistä pääomatuloista.

16.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä sen takia hyvänä, että nyt on ihan tavallisilla ihmisillä mahdollisuus sitten pistää rahaa tilille, jolla

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

raha menee pörssiosakkeisiin ja ei tarvitse luovutusvoittoja eikä luovutustappioita vuosittain pyöritellä. Rahan voi antaa olla siellä rauhassa, ja sitten kun haluaa sieltä nostaa — toivottavasti voittoja on tullut, sitähan kukaan ei etukäteen tiedä — maksetaan vero. Näin sen pitää olla.

Jos suurta kuvaa katsotaan, niin minun mielestäni kansanedustajilla puoluekannasta riippumatta pitäisi olla huoli nykyaikaisessa maailmassa, kun raha liikkuu nopeasti ympäri maailmaa, siitä, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä sijoituskohteena ja ettei kenenkään tarvitse viedä pääomia maan rajojen ulkopuolelle ja sitä kautta kenties hävittää ne myös perintöverotuksen piiristä. Tämäkin näkökulma pitää tuoda esille, sillä varsinkin nuoret sukupolvet ovat tänä päivänä oman käsitykseni mukaan erittäin kansainvälisiä ja tottavat operoimaan kansainvälisesti, joten me emme voi ikään kuin sulkea rajoja ja kuvitella, että mitä tahansa voidaan myös verotuksen saralla tehdä ja raha ei Suomesta karkaa. Ja aina, kun esitetään joitakin erikoisia veromalleja, ja mitä korkeammalla tasolla oleva poliitikko esittää, niin sitä liukkaammin raha alkaa lähteä Suomesta pois. — Onneksi meidän puheillamme ei todennäköisesti aiheuteta rahan liikettä sinne eikä tänne.

Tämä 50 000 on kuitenkin kohtuullinen raja, ja me pääsemme kokeilemaan, miten tämä toimii. Ja minun mielestäni on aivan oikein, että me otamme piensijoittajia nyt huomioon ja pystytään luomaan tällainen helposti hallinnoitavissa oleva, vähän byrokratiaa tarvitseva sijoitusmuoto.

Edustaja Harakka, minä en tiedä olenko aivan oikeassa, mutta kun te puhuitte siitä, paljonko Ruotsissa ovat veronmenetykset, niin nehan ovat puhtaasti laskennallisia. Minun mielestäni pitäisi verrata niin, että jos tätä ISK-tiliä, mikä on suuren suosion saavuttanut, ei olisi, niin paljonko rahaa olisi sitten mennyt muualle, Ruotsin rajojen ulkopuolelle. Mitkä olisivat ne tappiot olleet, sitä minä en tiedä. Voi olla, että teidän laskelmanne, prosentit, joiden mukaan olivat kovin pieniä ne heitot, kuvastavat jotakin, mutta ovatko ne lopullinen totuus, niin sitä en tiedä. Mutta ISK-tilissä oli se hyvä puoli, että sieltä otettiin joka vuosi vero, mutta se oli 0,5 prosenttia eli erittäin pieni siihen pääomaan nähden. Että tämä meillä lanseerattu osakesäästötili on tyystin erilainen kuin se on Ruotsissa.

16.16 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilälle vastaan vain juuri sen verran, mitä ymmärrän tästä Ruotsin menettelystä, johon tätä Suomen aiottua mallia verrataan. Se on huomattavasti avokätisempi ja huomattavasti tällä tavalla myöskin valtion verotuottojen menetyksen kannalta kalliimpi. Siis tämän samaisen Riksrevisionenin arvion mukaan vuotuinen veronmenetys on euroiksi muutettuna miljardi euroa vuodessa. Tämä 160 miljoonaa, minkä on tässä valtiovarainministeriö itse laskenut pitkän tähtäimen veronmenetyksiä, on huomattavasti pienempi, ja ironista kyllä juuri siitä syystä, että tavallisen piensäästäjän hyöty tästä järjestelmästä on sitten loppujen lopuksi aika vaatimaton — Helsingin Sanomien laskurin mukaan 5 000 euron kertasijoituksesta kertyisi 125 euron hyöty kymmenen vuoden aikana. Eli tällainen veroreikä, joka ei sitten loppujen lopuksi nimenomaan piensijoittajaa juurikaan hyödyttäisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuorot edustajille Eestilä ja Östman.

16.17 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse käsittänyt, että loppujen lopuksi tässä on kysymys verotuksen siirrosta. Jos joku vuosi laskennal-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

lisesti tässä tulee tappiota, mitä tietenkin alkuhetkellä saattaa hyvinkin tulla, niin kyllähän sitten, kun mennään vuosia eteenpäin, niitä voittoja tullaan verottamaan ja joskushan se tili lähtee sieltä ihan tyhjäksi. Minun mielestäni pitäisi laskea pitkäjänteinen menetys ja tuotto valtiolle, ja se on vähän sama kuin autoverotuksessa, josta varmaan kohta jutellaan: viime kesänä sen piti tuottaa näin paljon, kun tehtiin tietty malli, mutta nythän jo nähdään, että laskelmat ovat menneet metsään — niin pitkälle metsään, ettei millään autolla pääse ajamaan niin pitkälle metsään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, pyydän kiinnittämään huomiota siihen, että tälle keskustelulle varattu aika päättyy 2 minuutin kuluttua. Tässä on mahdollisuus mennä joko minuutin lyhyillä kommenteilla tai käyttää sitä mahdollisuutta, mikä edustajilla on, eli käyttää koko 3 minuuttia. — Nyt kuitenkin vastauspuheenvuoro, edustaja Östman.

16.18 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on erittäin lyhyt puheenvuoro. Tässä on puhuttu tavallisesta virtasesta, ja edellisessä puheenvuorossa sanoin, että se tavallinen virtanen voi olla työntekijä tai sitten heikolla ansiotasolla porskuttava yrittäjä. Millainen on tämä epätavallinen virtanen? Olen joskus miettinyt sitä, kun puhumme tavallisesta kansalaisesta. Millainen se epätavallinen virtanen on? No, esimerkiksi ay-liitothan eivät maksa ollenkaan veroa osinkotuloistaan. Se on vasta epätavallinen virtanen. Meidän ei tarvitse ajatella, että tämä nyt leikattaisiin eläkeläisiltä. Me voisimme miettiä toista ratkaisua, että nämä epätavalliset virtaset olisivat mukana rahoittamassa tätä uudistusta.

16.19 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin, edustaja Östman. Jos nollaverotetut yhteisöt maksaisivat esimerkiksi 5 prosentin lähdeveron — niihin kuuluvat ulkomaisten rahastojen lisäksi myös suomalaiset säätiöt ja rahastot mukaan lukien ammattiliitot, joilla on pörssiomistusta — niin haastan teidät, arvoisat kollegat KD:sta ja hallituspuolueista: Eikö tämä malli, kun te aina valitatte siitä ammattiliittojen osinkoverovapautuksesta, olisi teidän kannaltanne parempi, kun saataisiin 400 miljoonaa lisäverotuloa, joka voitaisiin sitten esimerkiksi antaa piensijoittajille alempana osinkoveromallina? Eikö se olisi reilua? Miksi emme kaikki aja tätä? [Peter Östman: Suunta on oikea, ilman muuta!] — No hyvä, kaikki nyökkäilevät. Olemme tästä samaa mieltä, joten voimme tämän epäonnistuneen, veropohjaa rapauttavan mallin siis hylätä ja siirtyä vastuulliseen veropolitiikkaan, jossa on tiiviit veropohjat ja matalat kannat, molemmat yhtä aikaa ja toisensa mahdollistaen.

16.20 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistaakseni se oli edustaja Östman itse, joka puhui näistä tavallisista virtasista, ja me lähinnä avasimme sitä, että sellaista tavallista kansalaista ei tietenkään ole, vaan meillä on eri asemassa olevia kansalaisia, jotka tienaa eri määrän rahaa ja joilla on eri määrä rahallista varallisuutta. Tietenkin tämä on hyvä huomioida silloin, kun puhutaan tämänkaltaisista sijoitussäästöinstrumenteista, niin että ymmärretään, keitä ne hyödyttävät ja ketkä ovat ne kansalaiset, jotka niitä todennäköisesti pystyvät ylipäättänsä hyödyntämään.

Sitten mitä tulee näihin verotuottomenetyksiin, niin kyllä minun ymmärtääkseni VM nimenomaan arvioi, että tämä verotuottomenetyks olisi noin 160 miljoonaa, jossa siis on huo-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

mioitu sekä verotuottojen väheneminen valtiolle että sitten näiden ulkomaille maksettavien osinkojen lähdeveroja, joita voisi pysyvästi jäädä saamatta noin 56 miljoonan edestä. Eli tältä osin on viitattu VM:n arvioihin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on kolme pyydettyä puheenvuoroa, ja en myönnä enää vastauspuheenvuoroja. Mikäli sellaista välttämättä haluttaisiin, niin siinä vaiheessa keskustelu keskeytetään.

16.21 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys osakesäästötilistä on periaatteiltaan kannatettava, vaikka voikin olla, että tässä on jotain yksityiskohtia, joita kannattaa vielä valiokunnassa hioa. Ja voi olla sellaisia muitakin esityksiä tästä samasta aihepiiristä, piensijoittajan asian parantamisesta, joita kannattaa huomioida.

On mielestäni sinänsä ymmärrettävä ajatus, että myös piensijoittajalle annetaan mahdollisuus sijoitustensa siirtoon osakkeista toiseen ilman suoria veroseuraamuksia. Kuitenkin, jos voitot niin sanotusti kotiuttaa, niin silloinhan pitää maksaa verot, eli en pysty käsittämään, miksi tässä puhutaan veronvälttelystä. Aiemminhan tämä on ollut mahdollista toki sijoitusrahaston sisällä, mutta tämä prosessi ei ole ollut sijoittajan itsensä hallinnassa. Lisäksi sijoittaja on ollut sidottuna tiettyyn pankkiin ja rahastoon. Nyt tätä mahdollisuutta laajennettaisiin, mikä on järkevää, enkä pysty ymmärtämään, mikä tässä olisi varsinaisesti ongelma.

Suomalaisillahan on suhteellisen vähän sijoitusvarallisuutta, kun verrataan kansainvälisesti. Näin ei ole hyvä, vaan meidän pitäisi pyrkiä ratkaisuihin, joilla parannetaan piensijoittamisen ja kansankapitalismin edellytyksiä. Olisi kansantalouden kannalta järkevää, että suomalainen varallisuus kasvaisi. Se voisi välillisesti johtaa jopa siihen, että kasvuyritysten edellytykset säilyä Suomessa paranisivat. Konkreettisella tasolla se, että kansa elää kädestä suuhun, ei varmasti ole kenenkään tavoiteltava, vaan olisi oman elämänhallinnankin kannalta parempi, että kansalaisilla olisi enemmän varallisuutta pikavippien sijaan.

16.22 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on useampi puheenvuoro käytetty, joten ajattelin, että tässä kohtaa oikeastaan vastaisin täällä esitettyyn kysymykseen siitä, karkaavatko nämä sijoitustuotot Suomesta ulkomaille. Mehän elämme nyt juuri semmoisessa tilanteessa, jossa on täysin mahdollista kartuttaa sijoitusvarallisuutta Suomessa, ja tämä esitetty osaketili johtaisi myös samanlaiseen tulokseen, että se voitaisiin rahastaa ulkomaille, se voitaisiin tulouttaa muualla kuin Suomessa, maassa, jossa veroprosentti on alhainen tai peräti nolla. Mikään ei estä suomalaisia sijoitusvaroja karkaamasta ulkomaille nykyjärjestelmässä. Siksi olisi erittäin tärkeää, että saataisiin aikaan sellainen myös yksityishenkilöitä koskeva arvonnousulainsäädäntö, jollaista OECD:ssä jo esitetään yrityksille. Se tarkoittaa siis sitä, että omistus verotettaisiin siinä maassa, jossa se on kertynyt.

Eikö meidän kaikkien mielestä oikeudenmukaisuutta noudattaisikin se ajatus, että jos suomalaisessa omistuksessa oleva suomalaisiin sijoituksiin perustuva sijoitustili tuottaa arvonnousua, niin kuin nyt esimerkiksi arvo-osuustilillä, niin se myös verotettaisiin jossain vaiheessa Suomessa, sen sijaan, että olisi mahdollisuus viedä se ulkomaille? Tämä ei ole täysin teoreettinen vaihtoehto. Esimerkiksi Belgiassa on mahdollisuus millä tahansa Brysselin komennuksella tyhjentää tällainen erityistili, jota tässäkin nyt hallitus ehdottaa. Siten itse asiassa tämä esitetty osaketili mahdollistaisi sen, että yhä enemmän suomalaista sijoitusvarallisuutta siirtyisi Suomen verottajan ulottumattomiin lopulta. Eli sitä ei koskaan tul-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

taisi verottamaan Suomessa, ja tätähän meistä ei varmaan kukaan halua. Tässä on jälleen yksi syy siihen, minkä tähden tämä epäonnistunut lakihanke tulee hylätä.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutus- tuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 275/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 282/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.25 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! En tiedä, onko täällä salissa lisäksi olevien viiden muun edustajan kokemuksessa elokuva Päiväni murmelina, jossa päähenkilö, jota esittää Bill Murray, kokee aina uudestaan ja uudestaan saman päivän tapahtumat, minkään ei muutu. Sellainen mieliala tulee katsoessa tätä esitystä, joka on hallintarekisterin paluu jälleen yhdeltä osin. Hallintarekisterin, jota tämä eduskunta on käsitellyt koko tämän hallituskauden.

Kun se vuonna 2015 ensimmäisen kerran tuotiin valtiovarainministeri Stubbin toimesta tänne eduskuntaan — se oli muuten sellainen esitys, jota valtiovarainministerit Urpilainen ja Rinne eivät suostuneet tuomaan — niin silloinhan se karahti nolosti eräänlaiseen prosenttivrheeseen, kun ministeri Stubb sanoi, että 90 prosenttia lausunnonantajista kannatti lakia, kun piti sanoa, että vastusti lakia. Silloin vannottiin, että se haudataan. No, se tuli sitten vuonna 16 uudelleen ja on ollut täällä aika kauan, ja eduskuntahan teki tähän kaksi lausumaa, joista nyt ensimmäinen on vihdoinkin pantu toteen.

Erikoista tosin on se, että tässä valmistelu oli valmis jo vuoden 2017 kesäkuussa ja nyt annettu esitys olisi voimassa vasta vuonna 2021, jolloin ollaan menetetty kolme vuotta ja kymmenien miljoonien eurojen verotuotot tässä vitkastelussa, jolle ei ole minkäänlaista ai-
hetta.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Esityksen ytimessä on eduskunnan tahto siihen, että osingonsaajat tunnistettaisiin, ja kuten OECD:ssä tapana on, niin nimenomaan rekisterinpitäjä on vastuussa siitä, että osingonsaajat tunnistetaan, ja tämä on sellainen tapa kansainvälisesti, joka jo yksin turvallisuusyistä ja rahanpesudirektiivien tähden on yhä tärkeämpi.

Siksi tämä esitys, kun se vihdoinkin tänne saadaan, on ihan tervetullut, mutta se ei estä omistusten salailua ja veronkiertoa, koska Verohallinnon rekistereistä käy ilmi, että melko yleinen veronkierron menettely on se, että juuri ennen osingon saamista osake näennäisesti myydään taholle, jonka ei tarvitse maksaa osinkoveroa, ja sitten myöhemmin se siirtyy takaisin. Näistä omaisuussiirroista Verohallinto ei edelleenkään saisi tietoa.

Tästä sitten valiokunnissa käydään varmaankin asianmukainen keskustelu, mutta vielä on se toinen lausuma, jota ilmeisesti hallitus ei ehdikään tuoda tänne eduskuntaan luvatussa ajassa, joten on täysin vaarana se, että Stubbin aloittama hallintarekisterifarssi siirtyy vielä seuraavan eduskunnan murheeksi.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan, jolle talousvaliokunnan on annettava lausunto.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi autoverolain liitteen muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 276/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.29 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Tämä koko hallituksen esitys on aika erikoinen. Nykyisen eduskunnan aikana mitään vastaavaa tilannetta ei ole tapahtunut, että varsin suurella kiireellä valmistellaan esitystä, niin että se on lähetekeskustelussa vasta siinä vaiheessa, kun se on valtiovarainvaliokunnan käsittelyssä jo kohtalaisen pitkällä, melkein päsinettä vailla, ja tämä on niin tärkeä asia, suorastaan pyhä asia, että jopa itsenäisyyspäivän jälkeisenä perjantaina kello 10 verojaoston oli kokoonnuttava tätä tutkimaan.

Kyse on täysin teknisestä muutoksesta, joka on varmasti sinällään perusteltu, eli kun siis pakokaasupäästöjen mittaustavat ovat muuttuneet, niin haluttiin varmistua siitä, että se ei kohtelee epäoikeudenmukaisesti suomalaisia autonomistajia, kun tavoitteena oli se, että autoverotus ei näitten päästömittausten muutosten takia muutu, ja se on ihan perusteltu päämäärä. On aivan selvää, että mitään verotusta ei pidä muuttaa tällaisten mittausten muutosten takia.

Mutta samaan aikaan olisi hyvin tärkeää — ja kun tämä on nyt evästyskeskustelu sille valiokunnalle, joka jo melkein tämän päätöksen on osaltaan tehnyt, niin sanon silti — silti huomata se asia, että jatkossa haasteet auto- ja ajoneuvoverotukseen, käyttövoimaverotuk-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

seen, maksuihin ja muihin tulevat olemaan niin suuria, että se periaate, että pidetään ennallaan jokin verotaulukko, tulee olemaan vähintäänkin haasteellinen.

Tässä on nyt kolme asiaa, joihin haluan tässä yhteydessä viitata: Niistä ensimmäinen on hallituksen oma ja sinänsä ansiokas energia- ja ilmastostrategia. Toinen on tietenkin kansainvälisen ilmastopaneelin antamat haasteet ja siihen liittyen Euroopan unionin tiukat vaatimukset myös liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Ja kolmas on huomenna tuleva liikenneministeriön raportti ilmastovaikutuksista ja päästöjen vähentämisestä. Nämä kaikki vaikuttavat siihen, millä tavalla liikennettä jatkossa verotetaan.

Eli meidän täytyisi nyt muistaa se, että niin vaikeita kuin tosielämän ratkaisut ilmastonmuutoksen estämiseksi ovatkin, meidän täytyisi olla sen verran rehellisiä ja kaukonäköisiä, että myönnämme sen, että suomalaisissa liikenteen maksuissa ja verotuksessa tulee tapahtumaan merkittäviä muutoksia, joiden täytyy nykyistä paremmin ohjata siihen suuntaan, että liikenne olisi jatkossa päästötöntä, esimerkiksi sähköautojen tai biokaasuautojen ja ennen kaikkea jaettujen kulkuvälineiden ja joukkoliikenteen suuntaan.

Nyt on aivan paikallaan, että tämä tilanne on täysin neutraali, niin että myöskään auto-kauppa ei häiriinny, [Puhemies koputtaa] mutta tämä on vasta väliaikainen tilanne.

16.32 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässähän ei ole mitään ihmeellistä, sillä eduskunta itse edellytti, että pitää tehdä tämä korjaus ja tarkistaa, että muutos on neutraali, ja ryhtyä toimenpiteisiin. Näin hallitus on myös toiminut.

Minun mielestäni on hienoa, että tässäkin päätös perustuu nyt tutkittuun tietoon ja selvitykseen, joka on tehty, ja sen myötä on tämä korjausesitys eduskuntaan tuotu. Minun mielestäni siinäkään ei ole mitään erikoista, että tämäntyyppinen ratkaisu tehdään nimenomaan niin, että kun se kerrotaan, niin se astuu voimaan siitä eteenpäin niin sanotusti takautuvasti, eli ei synnytetä myöskään markkinahäiriötä tilanteeseen. Tätä korjaustahan sovelletaan jo 3. joulukuuta 2018 lähtien.

Kyse on siis tästä paljon puhutusta WLTP-mittausmenettelystä. Nyt taustalla on syksyinen päätös, joka ei toteutunutkaan neutraalisti hintojen näkökulmasta, ja tämän myötä VTT teki selvityksen niin kuin eduskunta edellytti, ja nyt uudistus on meidän pöydässä. VTT:n tekemän selvityksen mukaan mittaustavan muutos on nostanut päästöarvoja jonkin verran enemmän kuin JRC:n tutkimustuloksissa ennakoitiin, ja tämä vaikutti osaltaan sitten tuohon autojen hinnannousuun. Osa autojen hinnoista nousi aika merkittävästikin, ja toki osassa sitten oli alenemaa.

Siis jotta autovero ei kiristyisi, tämä muutos nyt tehdään. Olen itse jonkun verran selvittänyt ja ollut yhteydessä myös autokauppaan ja olen saanut varsin yksituumaisen tiedon siitä, että tämä korjaus tähän taulukkoon, joka nyt perustuu VTT:n tekemään selvitykseen, toteuttaa hyvinkin tarkasti neutraaliutta, eli autojen hinnat eivät tämän myötä nouse vaan ne laskevat sille aiemmalle tasolle, missä ne olivat. Myös Autoalan Tiedotuskeskuksen mukaan tämä uusi taulukko on käytännössä veroneutraali.

Erinomainen esitys jälleen hallitukselta.

16.34 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Me viime kesänä kävimme täällä samasta asiasta lähetekeskustelua, ja taisi olla useampikin kansanedustaja, joka sanoi, että tämä on tekninen muutos, ja kun samaa termiä äsken käytti edustaja Harakka, että tämä on tekninen muutos, niin totean, että nämä eivät ole teknisiä muutoksia. Näillä on aina vaikutusta autokauppaan, ja kun me kesäkuussa kävimme sitä keskustelua, niin jo silloin kiinnitimme

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

monen kansanedustajan puheenvuoroissa huomiota siihen, että Suomi on tehnyt päästövähennyssopimuksensa ja liikenteessä päästöjä pitäisi vähentää vuoteen 2030 mennessä puolet, 50 prosenttia, siitä tasosta, mikä oli vuonna 2005. Eihän se mitenkään voi onnistua, jos meillä autoverotus haraa vastaan ja ihmiset näkevät sen, että väärillä hallituksen ja eduskunnan päätöksillä toteutetaan politiikkaa, joka nostaa juuri niitten autojen hintaa, mitä ihmiset oikeasti haluavat. Turhaa tässä talossa on yrittää lähteä vääntämään ihmisten kulutustottumuksia toisiksi, koska sinne pikkuautoon eivät vain mahdu lastenvaunut ja muut harrastustavarat. Näin ollen, kun autojen hinta nousee, markkinapsykologia, jota näköjään kaikki viranomaiset eivät täysin hallitse valtiovarainministeriössä, toimii niin, että jos ihmiset katsovat, että heillä ei ole hinnaltaan kohonneisiin autoihin varaa, niin silloin lähde-tään hakemaan vanhoja autoja etupäässä Ruotsista ja Saksasta, joissa ne ovat edullisia sen takia, että niillä ei kohta pysty ajamaan siellä tietyissä maissa.

Tämä muutos, joka nyt tehdään, on sillä tavalla lähes tekninen, että nyt mennään jo koh-tuullisesti siihen asentoon, mikä olisi pitänyt olla jo viime kesänä hallituksen esityksessä ja eduskunnan päätöksessä. Onneksi pidimme melua tästä asiasta. Se johti siihen, kuten edus-taja Heinonen täällä hyvin kuvasi, että eduskunta edellytti, että tähän asiaan palataan. Nyt palataan. Mutta kun katsotte tätä salia, niin kuinka moni kansanedustaja oikeasti on kiin-nostunut liikenteestä, joka on aivan elinehto talouden pyörien pyörimiselle, ja sen kohoa-vista kustannuksista? Täällä on muutama henkilö nyt juttelemassa autoverosta, joka on ai-van keskeinen liikenneturvallisuuteen vaikuttava seikka, Suomen päästötavoitteisiin vai-kuttava seikka ja moneen muuhun, ihmisten liikkumiseen ja työssäkäyntiin, vaikuttava seikka.

Minun mielestäni tämä autoverokeskustelu pitäisi nähdä myös tasa-arvokysymyksenä. Olen monta kertaa sen tuonut esille, että meillä kansanedustajillakin, täällä kun olemme Helsingissä, on varaa valita, millä julkisilla kulkuneuvoilla kuljemme, mutta kun me me-nemme tuonne Itä- ja Pohjois-Suomeen, niin se oma auto on ainut vaihtoehto käytännössä. [Kari Kulmala: Kaksi autoa!] — Niin kuin edustaja Kulmala täällä sanoi, kaksi. Niin on meidänkin perheellä kaksi autoa, koska yhdellä ei pärjää. — Ja jos sitä koko ajan vuosi vuodelta verotetaan enemmän, niin kyseessä on tiettyyn ihmisryhmään kohdentuva pakkoverotus, ja näitä asioita pitäisi eduskunnassa käydä läpi, jotta me saamme sen vero-tuksen oikeudenmukaiseksi. Oma käsitykseni on se, että ilman muuta meidän pitäisi mark-kinoiden avaamiseksi, liikenneturvallisuuden parantamiseksi ja päästötavoitteiden saavut-tamiseksi [Puhemies koputtaa] poistaa autovero kokonaan viidessä vuodessa asteittain.

16.38 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Eestilä mainitsi tuossa an-siokkaasti, että tämän olisi syytä kiinnostaa useampia täällä eduskunnassakin ja ylipäätään Suomessa, ja ihmettelen samaa itsekin. Liikkuminen on kuitenkin elinehto, että täällä voi-daan asua. Muualla kuin kaupunkialueilla perheillä on oltava kaksi autoa, jotta pärjää, ja niin edelleen. Samankaltainen liikkumisen kustannuksiin liittyvä asia saa Pariisissa kelta-liivit kadulle mellakoimaan, ja siellä otetaan homma tosissaan. Toivottavasti tietenkään sellainen ilmiö ei Suomeen leviä, mutta ehkä mekin voisimme aktiivisemmin paneutua täällä, muutkin kuin tällä hetkellä läsnä olevat.

Arvoisa puhemies! Tässä tosiaan on kyse ikään kuin korjaavasta esityksestä. Viime ke-sänä oli tähän samaan liitteeseen liittyvä autoveron muutosesitys täällä eduskunnan käsit-telyssä, ja silloin jo monet täällä salissa totesivat, että tämä tulee aiheuttamaan verotuksel-lisesti hankalan tilanteen eli joidenkin ajoneuvojen verotus kiristyy. Silloin sitten eduskun-

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

ta velvoitti tekemään uuden esityksen ja oikaisemaan tilanteen, ja nyt olemme siinä pisteessä, että tämä korjaus tehdään — hyvä niin. Nyt meillä on riittävästi tietoa siitä, kuinka tätä mittaustietoa sovelletaan maksuihin ja veroon, ja näin ollen saadaan tämä jo aiheutunut markkinahäiriö oikaistua.

Tämä välitilanne, mikä tässä nyt on ollut tällä hetkellä vielä voimassa olevan verotaulukon mukaan, on kyllä ollut erittäin haitallinen. Se on vienyt esimerkiksi meidän ilmastotavoitteitamme entistä kauemmas, sillä tänä vuonna Suomeen on tuotu suuria dieselautoja ulkomailta käytettynä enemmän kuin koskaan, juuri niitä autoja, joista muissa maissa halutaan päästä eroon ja joista mekin täällä haluaisimme päästä eroon — mihin olemme pyrkineet — mutta joita ihmiset ovat olleet pakotettuja ostamaan, kun tämän verovirheen seurauksena korvaavien ajoneuvojen hinta on ollut Suomessa kallis.

Hyvä siis, että tämä verotuksen muutos nyt tehdään, ja toivottavasti rauha palaa markkinoille ja kauppa käy ja ihmiset ostavat nyt sitten toivomiaan autoja, jotka ovat kuitenkin ympäristöystävällisiä ja kukkarolle sopivia.

16.40 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Tässä edellä edustaja Eestilä kuten myös edustaja Kopra pitivät hyvät puheenvuorot ja veivät tätä keskustelua jo askeleen eteenpäin. Olen itse tismalleen samaa mieltä, että autoveron poisto itse asiassa olisi jopa ympäristöteko.

Meillähän 80-luvun lopulta lähtien useimmat tieliikenteen päästöt ovat laskeneet, mutta kuitenkin hiilidioksidipäästöt jatkoivat pitkään kasvua ollen suurimmillaan vuonna 2005, ja edelleen siis tehtävää riittää. Jos katsomme sitä, että EU on asettanut liikenteen hiilidioksidipäästöille kunnianhimoisen tavoitteen, eli vuonna 2050 päästöjen pitää olla 60 prosenttia pienemmät kuin vuoden 90 taso oli, ja jos katsomme, mikä on tilanne tässä suurin piirtein näinä aikoina, niin siihen on todella pitkä matka, sillä vielä 2010-luvulle tultaessa päästöt olivat yhä noin 4 prosenttia vuoden 90 päästöjä suuremmat. Samaan aikaan kansallisen energia- ja ilmastostrategian mukaan kotimaanliikenteen kasvihuonepäästöjä on vähennettävä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Hallituksen ilmastopolitiikan tavoitteiden mukaan maamme tulee lisäksi olla hiilineutraali vuoteen 2045 mennessä.

Niin kuin edustaja Kopra edellä toi esille, tänä vuonna Suomeen tuodaan ennätysmäärä vanhoja eli tavallaan jo käytöstä Ruotsissa ja muissa maissa poistuvia autoja. Ja mitä se tarkoittaa? Eivät ne ainakaan ole niitä kaikista puhtaimpia, vähäpäästöisimpiä autoja, ja samaan aikaan kun muissa Pohjoismaissa on autojen keski-ikä saatu laskuun, niin meillä Suomessa itse asiassa autojen keski-ikä on kymmenen vuotta yhtäjaksoisesti vanhentunut. Keskimääräinen teillämme päivittäin kulkeva henkilöauto on jo siis lähes 12 vuotta vanha, ja romutettuna rekisteristä poistettujen henkilöautojen keski-ikä on nyt Suomessa noin 21 vuotta. Maamme autokanta on siis näin Euroopan vanhimpia ja Pohjoismaiden vanhin. Norjassa ja Ruotsissa henkilöautojen keski-ikä on noin kymmenen vuotta ja Tanskassa jopa alle yhdeksän vuotta. Voi katsoa, että tuoreemmat autot ovat aina turvallisempia ja ne ovat myös vähäpäästöisempiä.

Arvoisa puhemies! Tieliikenteen Tietokeskus TT on laskenut, että jos autoveron poistaisimme, niin se laskisi meidän liikenteen CO₂-päästöjä vuoteen 2030 mennessä noin 700 000 tonnia, eli puhutaan merkittävästä asiasta. Sen takia olen hyvin samaa mieltä [Puhemies koputtaa] edustajakollega Eestilän kanssa... — Puhemies! Jatkan lyhyesti sieltä edestä, kun minulla jäi lause kesken! [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Heinonen jatkaa, ja siihen hänellä on kaikki oikeudet ja mahdollisuudet.

Arvoisa puhemies! Olen edustaja Eestilän kanssa tismalleen samaa mieltä siitä, että meidän pitäisi tehdä nyt — toivottavasti ensi keväänä hallitusneuvotteluissa ne puolueet, jotka siellä ovat — ratkaisu siitä, että tehdään tiekartta autoverosta luopumiseksi. Se tapahtuisi todennäköisesti järkevimmällä tavalla juuri niin kuin edustaja Eestilä esitti, noin viiden vuoden aikajänteellä. Kerrottaisiin suoraan, millä tavalla se lähtee leikkaantumaan, ja valtiovarainministeri Petteri Orpohan on julkisuudessa sanonut, että ensimmäisenä se voitaisiin poistaa vähäpäästöisiltä ja päästöttömiltä autoilta. Itse asiassa tämä olisi erittäin järkevää, eli lähdettäisiin sieltä liikkeelle ja tehtäisiin määrätietoinen tiekartta siihen, että autoverosta luovuttaisiin.

No tietysti seuraavaksi kysytään, mitä se tarkoittaa meidän verotuotoille. Se hetkittäisesti sitä voisi laskea, mutta itse asiassa autokauppa elpyisi, autot ostettaisiin Suomesta ja arvonlisäverotuotot tulisivat sitä kautta. Itse uskon siihen, että tätä kautta paitsi dynaamiset vaikutukset myös ilmastovaikutukset olisivat niin merkittävät, että tämä ratkaisu kannattaisi tehdä.

16.44 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Minusta verotusta autoiluun liittyen on syytä vielä enemmän pohtia. Meillähän tehtiin viime vuonna nyt kyseenalainen ennätys, että liikenteestä kaiken kaikkiaan, kun lasketaan kaikki veromuodot ja muut mukaan, kerättiin 8,3 miljardia. Ja kun me tiedämme samaan aikaan, että asumiseen liittyvät kulut nousevat, terveydenhuoltoon liittyvät kulut nousevat, energia maksaa enemmän, kaikki korottavat maksuja, milloin siirtomaksuja, milloin mitäkin, niin se lopputulema alkaa olla se, että minä tiedän monia ihmisiä, joilla on suuria vaikeuksia varsinkin tuolla Itä-Suomessa ja Pohjois-Suomessa liikkua enää omalla autolla, koska kulut ovat niin isot. Kun monta kertaa kyseessä ovat vanhat autot ja niitä joudutaan korjaamaan, niin siinä ihmiset ovat ihmeissään.

Edustaja Kopra viittasi juuri Ranskan mielenosoituksiin. Olkoon niiden alkuperä mikä tahansa, mutta ainakin näytti siltä, että ne osittain liittyivät juuri näihin polttoaineveronkorotuksiin, ja meidänkin täytyisi sieltä jotakin oppia. Kun me tätä verotusta nyt pohdimme täällä, niin jotenkin minulle tulee välillä semmoinen olo kansanedustajana, että meillä on jonkunmoinen autoviha täällä olemassa. Ihan kuin autoilua pitäisi koko ajan verottaa sen takia, että ihmiset vain eivät ostaisi autoja tai ajaisi autolla. Kuitenkin me tiedämme, että meidän talouden pyörien pyöriminen ja työssäkäynti vaativat sitä, että ihmisillä on liikkumisvälineet alla, ja hyvä tiestö pitää olla, että me pystymme nopeasti siirtymään paikasta A pisteeseen B.

Tämä on monissa niissä maissa, joissa vaihtotase on kunnossa ja kilpailukyky kunnossa, huomioitu aivan keskeiseksi kilpailukykytekijäksi. Meillä on jotenkin tässä suhteessa jääty ajattelemaan, että autoilu on vain paha ja jotenkin on pakko korvata se julkisella liikenteellä. Ei se tule onnistumaan näin isossa maassa koskaan eikä sillä nopeudella, mitä ihmisten liikkumistottumukset todellisuudessa vaativat.

Mutta, arvoisa puhemies, yksi asia, johon haluan kiinnittää huomiota, kun me teemme liikenteeseen liittyviä verotuksia: Kyllä tarkemmin pitää valtiovarainministeriössä ottaa huomioon markkinapsykologia ja markkinapsykologiaan liittyvät tekijät ja ihmisten kulutustottumukseen liittyvät tekijät kansainvälisessä maailmassa. Me emme voi enää laskea

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

sitä, mikä on verotuotto, ja olettaa, että ihmiset toimivat täsmälleen niin kuin aikaisemmin, koska he muuttavat omaa kulutustottumustaan aina verotuksen myötä. Tämä asia on jotenkin jäänyt niin kuin jumimaan, ja sen takia, mikäli Maaseudun Tulevaisuuden esittämiin väittämiin on uskominen, me olemme hävinneet valtiona jo 150—200 miljoonaa pelkkänä arvonlisäverona. Onhan se aikamoinen tulonsiirto jonnekin muualle, ja kun vielä ne tuodut autot ovat semmoisia, että ne eivät meidän ilmastonormejamme enää täytä.

Sitten haluan kiinnittää, arvoisa puhemies, lopuksi huomiota dieselveihaan, joka nyt on täällä joissakin puheissa noussut esille: Ei pitäisi Suomen kaltaisessa maassa, joka on täynnä dieselautoja, puhua dieselveihasta, koska niitä tulee olemaan varmasti vielä 15 vuotta. Ja sitä paitsi kun nämä uudet Euro kutokset ovat erittäin vähäpäästöisiä, typenoksidipäästöt ovat kunnossa [Puhemies koputtaa] ja kulutus on pieni, niin annetaan ihmisten valita se auto, jolla he haluavat ajaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sijoituspalvelulain ja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 277/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle arvonlisäverolain 12 a luvussa tarkoitettuihin erityisjärjestelmiin sovellettavien seuraamusmaksujen ja veronkantomenettelyn uudistamisesta

Hallituksen esitys HE 283/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 2 a luvun 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 271/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kalastusalan työtä koskevan direktiivin täytäntöönpanoon liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 291/2018 vp

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 16. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

16.49 **Kari Kulmala sin:** Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi muun muassa erityösopimuslakia. Erityösopimuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että kalastusaluksessa tehtävän työn osalta edellytettäisiin 16 vuoden iän lisäksi, että palkattava henkilö on suorittanut oppivelvollisuutensa.

Esitys kuulostaa perustellulta, mutta siinä on omat ongelmansa. On selvä, että jokaisella meistä pitäisi olla oppivelvollisuus suoritettuna. Sen sanoo jo lakikin. Tiedän kuitenkin henkilöitä, jotka ovat suorittaneet sen ennen tuota 16 vuoden ikää. Esityksessä todetaan, että 15-vuotias voi olla kesätyössä kalastusaluksella — miksi ei siis vakituisessa työssä, mikäli oppivelvollisuus on suoritettu? En usko, että tällä on loppujen lopuksi paljon merkitystä työnantajalle tai työntekijälle.

Pro Kala ry:n julkaisussa ”Vedestä ruokapöytään — suomalainen elinkeinokalatalous” kuvataan kalastustoimialan tilaa Suomessa. Sen mukaan ammattikalastajien määrä laskee tasaisesti ja 2000-luvun aikana se on puolittunut. Päätoimisia ammattikalastajia oli Suomessa alkuvuodesta 2018 enää noin 700, joista 400 kalasti merialueilla ja 300 sisävesillä. Sivutoimisia kalastajia oli 3 400, joista merialueilla 1 500 ja sisävesillä 1 900. Pro Kala ry:n julkaisun mukaan lähivuosina ammattikalastajien määrän odotetaan edelleen laskevan, koska nykyisin ammatissa toimivista kalastajista pääosa on lähestymässä eläkeikää, ja odotettavissa on myöskin, että pienet yritykset vähenevät ja suuret turvautuvat entistä enemmän ulkopuoliseen työvoimaan. Tämänkään vuoksi en halua mitään tarpeettomia esteitä henkilölle, joka haluaa toimia kalastusaluksessa ja tehdä töitä meidän ruokapöytämme hyväksi.

Kalastuksessa aluksen kapteenin vastuu korostuu. Hän vastaa siitä, että aluksella järjestetään sellaista valvontaa, jolla voidaan varmistaa, että kalastajien työolosuhteet ovat mahdollisimman turvalliset. Turvallisuuden tulee olla jatkossakin lähtökohta, vaikka bisnes menee monesti turvallisuuden ohi. Työntekemisen turvallisuutta säännellään työturvallisuuslaissa. Sen toisessa luvussa säädetään työnantajan yleisistä velvollisuuksista, joita ovat esimerkiksi 8 §:ssä säädetty työnantajan yleinen huolehtimisvelvoite, 10 §:ssä säädetty työn vaarojen selvittäminen ja arviointi, 13 §:ssä säädetty työn suunnittelu ja 14 §:ssä säädetty työntekijälle annettava opetus ja ohjaus. Kun nuori on saanut riittävän opetuksen ja ohjauksen työhönsä, hän voi toimia mielestäni 15-vuotiaanakin kalastusaluksessa. Aluksen kapteeni päättää joka tapauksessa, mitä hän voi aluksella tehdä.

16.52 **Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Kulmala piti täällä erinomaisen puheenvuoron koskien sitä byrokratiaa, mikä liittyy kalastusaluksilla tehtävään työhön. Itselläni on sama käsitys, ottaen huomioon sen, että tällä hetkellä noin 20 prosenttia Suomessa syödystä kalasta on enää kotimaista. Vaikka nämä direktiivit koskevat koko EU-aluetta,

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

se on kapteenin vastuulla, että työntekijät iästä riippumatta osaavat hommansa. Vahinko voi sattua kenelle tahansa. Eli se byrokratianormien purkaminen pitäisi myös ulottaa tähän.

Mutta, arvoisa puhemies, rohkenen tämän kalastusdirektiivin yhteydessä nostaa esille sen, että miten tuhansien järvien maassa ja pitkän merirannikon maassa voi olla tilanne, että meillä vain 20 prosenttia syödystä kalasta on kotimaista. Meille tuodaan Norjan lohta ja muualta tuodaan kalaa, joka pyydystetään ylikalastetuilla merialueilla.

Suurin syy tähän on kiristynyt ympäristölupamenettely, vaikka tämä ala on pystynyt vähentämään vesistökuormitusta 70 prosenttia kolmessa vuosikymmenessä. Siitä huolimatta koko ajan ympäristönormit kiristävät myös ympäristölupia. Esimerkiksi käytössä olevat rehut ovat sataprosenttista kierrätystavaraa ja teknologia on parantunut, eli ala on ottanut opikseen ja parantanut omia menetelmiään, ja tässä vain siirretään ikään kuin nollasummapelin kaltaisesti ympäristövastuuta muualle. Kuvitellaan ikään kuin että muualta tuotu kala on jotenkin ympäristöystävällisempää. Ei todella ole.

Seuraavan hallituksen, olkoon sen pohja mikä tahansa, mielestäni pitää vahvasti kiinnittää huomiota siihen, että kalanviljelyn taso nousee Suomessa ja asetetaan tavoitteita, kuten ilmastossakin, että 2030:een mennessä kotimaista kalaa pitää olla 50 prosenttia siitä, mitä syödään. Silloin me olemme oikeilla jäljillä — kotimainen ruuantuotanto sisältäen maatalouden ja metsätalouden turvaamisen ja kalanviljelyn ehdottoman lisäämisen. Siis viljelyn lisäämisen ja ammattimaisen kalastuksen lisäämisen meidän sisäjärvillämme pitää olla seuraavan hallitusohjelman keskeisimpiä kulmakiviä, kun puhumme suomalaisesta ruuasta ja lähiruusta ja luomusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi palvelujen tarjoamisesta annetun lain 19 §:n ja rajat ylittävistä kieltomenettelyistä annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 292/2018 vp

Lähetekeskustelu

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisperusteisesta sosiaaliturvasta rajat ylittävissä tilanteissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 188/2018 vp

Lakialoite LA 52/2018 vp

Valiokunnan mietintö StVM 24/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

19. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta yrittäjien ei omistavien perheenjäsenten työttömyysturvan kehittämiseksi

Hallituksen esitys HE 236/2018 vp
Lakialoite LA 2/2018 vp
Valiokunnan mietintö StVM 23/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kuntien ja kuntayhtymien eräiden oikeustoi- mien väliaikaisesta rajoittamisesta sosiaali- ja terveydenhuollossa annetun lain 3 ja 7 §:n sekä eräiden kunta- ja palvelurakenneuudistuksesta annetussa laissa säädettyjen velvoittei- den soveltamisesta annetun lain 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 246/2018 vp
Valiokunnan mietintö StVM 25/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsopimuslain 7 luvun 2 §:n ja työttömyystur- valain 2 a luvun 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 227/2018 vp
Valiokunnan mietintö TyVM 10/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ajoneuvolain ja ajokorttilain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 173/2018 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 33/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luotsauslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 225/2018 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 32/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain ja julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 226/2018 vp
Valiokunnan mietintö LiVM 34/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläkesäätölain ja vakuutuskassalain muuttamisesta sekä eräiksi muiksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 205/2018 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 24/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

26. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 192/2018 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 23/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

27. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain, Pelastusopistosta annetun lain sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 164/2018 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 20/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä Kolumbian ja Perun kanssa tehtyjen sopimusten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 229/2018 vp

Pöytäkirja PTK 128/2018 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 12/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

29. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konsulipalvelulain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 216/2018 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 13/2018 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 12.12.2018 pidettävään täysistuntoon.

30. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 12.12.2018 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.56.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen